

2022

Informacja o stanie sanitarnym i sytuacji epidemiologicznej Powiatu Białostockiego

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, w tym głównie profilaktyka chorób zakaźnych i zawodowych. Realizacja powyższego odbywa się poprzez prowadzenie systematycznego nadzoru nad:

warunkami higieny środowiska

przestrzeganiem zasad profilaktyki chorób zakaźnych i zwalczaniem zakażeń

warunkami higieny pracy w zakładach pracy

warunkami zdrowotnymi żywności i żywienia

warunkami higieny nauczania i wychowania w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych

przestrzeganiem zasad chemicznego bezpieczeństwa zdrowotnego przez producentów, importerów, wprowadzających do obrotu i stosujących substancje chemiczne niebezpieczne i ich mieszaniny

przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych

inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie działań z zakresu promocji zdrowia i zdrowotnego stylu życia w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Celem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń zdrowotnych występujących w wymienionych wyżej obszarach. Kluczowe znaczenie mają te zagrożenia dla zdrowia, które związane są z powszechną i długotrwałą ekspozycją człowieka na ich oddziaływanie.

Zagrożenia te
mogą być
powodowane
przez :

- drobnoustroje chorobotwórcze będące patogenami ludzkimi
- nieodpowiedni poziom higieny w różnych grupach społecznych
- niewłaściwą jakość żywności, jej zanieczyszczenie chemiczne i mikrobiologiczne, sposób żywienia poszczególnych grup ludności
- czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne i wynikające ze sposobu wykonywania pracy w środowisku pracy
- nieodpowiednie warunki środowiska nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży
- niewłaściwą jakość wody wykorzystywanej do picia i na potrzeby gospodarcze
- niewłaściwy sposób gromadzenia i utylizacji odpadów stałych i płynnych
- niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne, w tym substancje psychoaktywne

Przedstawione materiały obrazują stan sanitarny powiatu białostockiego za rok 2022 w porównaniu z sytuacją w roku poprzednim. Przedstawiono także działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowane w analizowanym okresie w celu eliminacji lub ograniczenia określonych zagrożeń zdrowotnych spowodowanych pandemią koronawirusa SARS-CoV-2.

Dane demograficzne powiatu białostockiego na dzień 31 grudnia 2021 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Białymstoku

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU BIAŁOSTOCKIEGO W ROKU 2022

Działania przeciwepidemiczne na terenie powiatu białostockiego w 2022 roku były zdominowane przez pandemię COVID-19 w pierwszej połowie roku oraz przez zachorowania na grypę w drugiej połowie roku. Przez cały rok utrzymywany był szczegółowy monitoring poziomu zagrożenia epidemiologicznego, tak aby szybko i zdecydowanie odpowiedzieć na zagrożenie. Od połowy roku zachorowalność na COVID-19 była w podobny sposób monitorowana jak zachorowania na grypę i infekcje grypopodobne.

1. Sytuacja epidemiologiczna COVID-19.

Oddział Epidemiologii do dnia 16 maja 2022 roku, kiedy wprowadzono stan zagrożenia

epidemicznego na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, podejmował głównie działania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem koronawirusa SARS-CoV-2. Zniesienie stanu epidemii COVID-

19 podyktowane było poprawą stanu epidemiologicznego w Polsce, zmniejszeniem gwałtownego rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2 i zmniejszeniem liczby osób hospitalizowanych.

Pomimo zniesienia 28 marca 2022 r. obowiązku izolacji i kwarantanny, w dalszym ciągu pracownicy Oddziału Epidemiologii przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z chorymi. W sumie przeprowadzono 8694 wywiady epidemiologiczne. Analiza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu ziemskiego, dotycząca zakażeń wirusem SARS-CoV-2 wykazała, iż zapadalność na chorobę COVID-19 w roku 2022 była niższa o 32% w porównaniu z rokiem 2021.

W dalszym ciągu ogromny problem stanowiły ogniska epidemiczne COVID-19, a szczególnie występujące w placówkach służby zdrowia oraz w placówkach całodobowej opieki. Na terenie powiatu białostockiego w 2022 roku odnotowano 26 ognisk epidemicznych COVID-19. 21 ognisk wystąpiło w oddziałach szpitalnych mieszczących się na terenie dwóch szpitali. Ponadto zarejestrowano 4 ogniska w placówkach całodobowej opieki (DPS/ZOL/hospicjum) oraz jedno ognisko w hotelu.

Podsumowując, w 2022 roku w powiecie ziemskim:

- odnotowano 8694 potwierdzonych przypadków zakażenia SARS-CoV-2 (zapadalność – 5718,98),
- 689 osób wymagało hospitalizacji,
- w wyniku zakażenia SARS- CoV-2 zmarły 62 osoby,

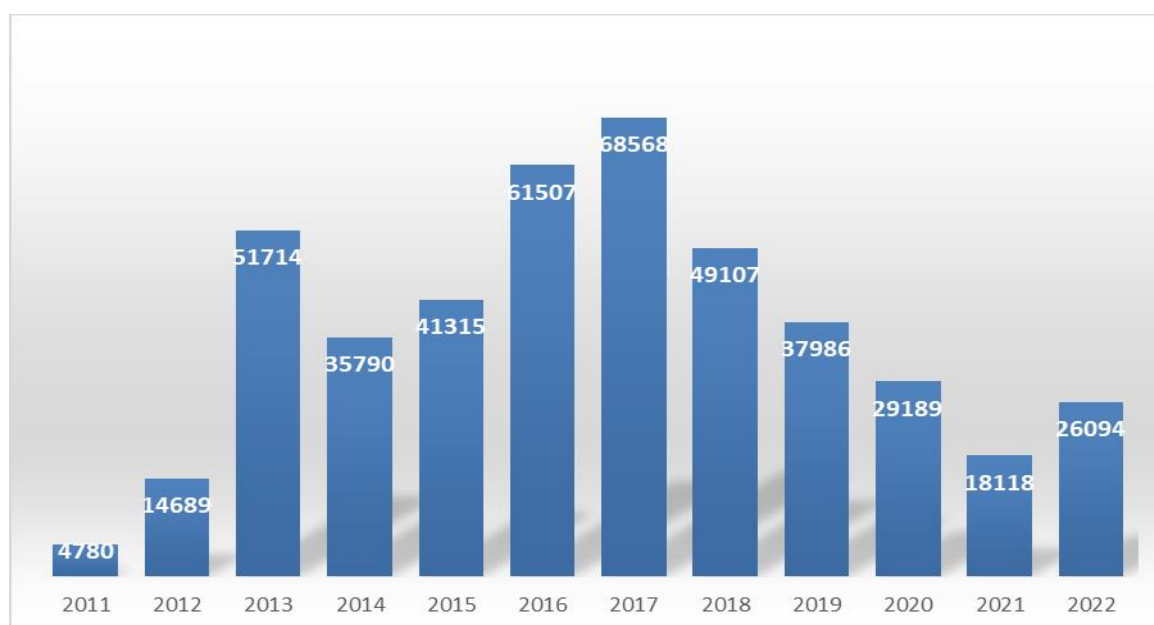
2. Sytuacja epidemiologiczna grypy.

Z danych epidemiologicznych za rok 2022 wynika, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku, w powiecie białostockim i mieście Białystok na grypę i zakażenia grypopodobne zachorowały 26094* osoby, co oznacza o 30 % więcej zachorowań niż w roku poprzednim, kiedy odnotowano 18118 zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę. Z powodu grypy i jej powikłań hospitalizowano 394 osoby z objawami ze strony układu oddechowego.

W 2022 roku we wszystkich szpitalach wprowadzono badania molekularne w kierunku grypy, wykonywane u pacjentów hospitalizowanych i leczonych ambulatoryjnie w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych. Na podstawie zgłoszeń od lekarzy i z laboratoriów diagnostycznych uzyskano dane o 179 przypadkach grypy potwierdzonych badaniami PCR. Wśród chorych 27% przypadków stanowiły osoby powyżej 65 roku życia, 26% dzieci w wieku 0-4 lat, 25% dzieci w wieku 5-14 lat. Pozostałe 22% to osoby w przedziale wiekowym 16-64 lat.

Szczyt zachorowań przypadł na grudzień, a dominującym typem grypy był typ A, który stwierdzono w 95% przebadanych próbek.

Wyk. 1 Zachorowania i podejrzewania zachorowań na grypę w latach 2011 – 2022 r.

(* Jest to ogólna liczba odnosząca się dla miasta i powiatu, gdyż przesyłane przez lekarzy POZ Sprawozdanie o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na gripę nie ma podziału na powiat ziemski i grodzki.)

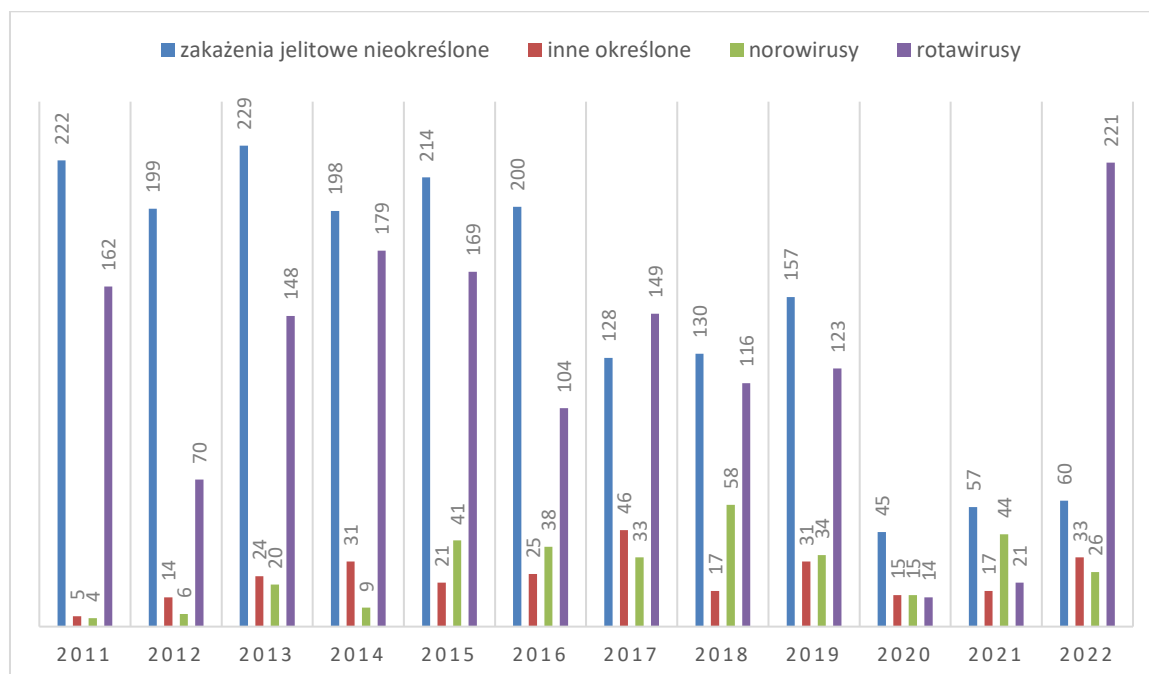
3. Sytuacja epidemiologiczna chorób przenoszonych drogą pokarmową

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe nadal stanowią istotny problem zdrowia publicznego.

a) Zakażenia wirusowe:

W roku 2022 w powiecie białostockim zaobserwowano znaczny wzrost przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe. W roku 2022 zgłoszono 340 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych (zapadalność – 223,65), natomiast w roku 2021 zgłoszono 139 przypadków (zapadalność – 92,15). Wzrost zaobserwowano również w grupie wiekowej dzieci do lat 2, w której odnotowano 71 zgłoszeń (zapadalność – 2519,52) w roku 2021, oraz 96 zgłoszeń (zapadalność – 3449,51) w roku 2022. Wśród chorych dzieci 91 % wymagało hospitalizacji. W grupie osób hospitalizowanych (dorośli i dzieci) dominowały zakażenia wywołane przez rotawirusy, które stanowiły ponad 72 % wszystkich hospitalizacji z powodu wirusowych zakażeń jelitowych. Jest to odwrotna sytuacja jak w roku 2021 kiedy dominowały zakażenia wywołane przez norowirusy.

Wyk. 2 Liczba przypadków wirusowych zakażeń jelitowych w powiecie białostockim w latach 2011-2022.

b) Zakażenia bakteryjne:

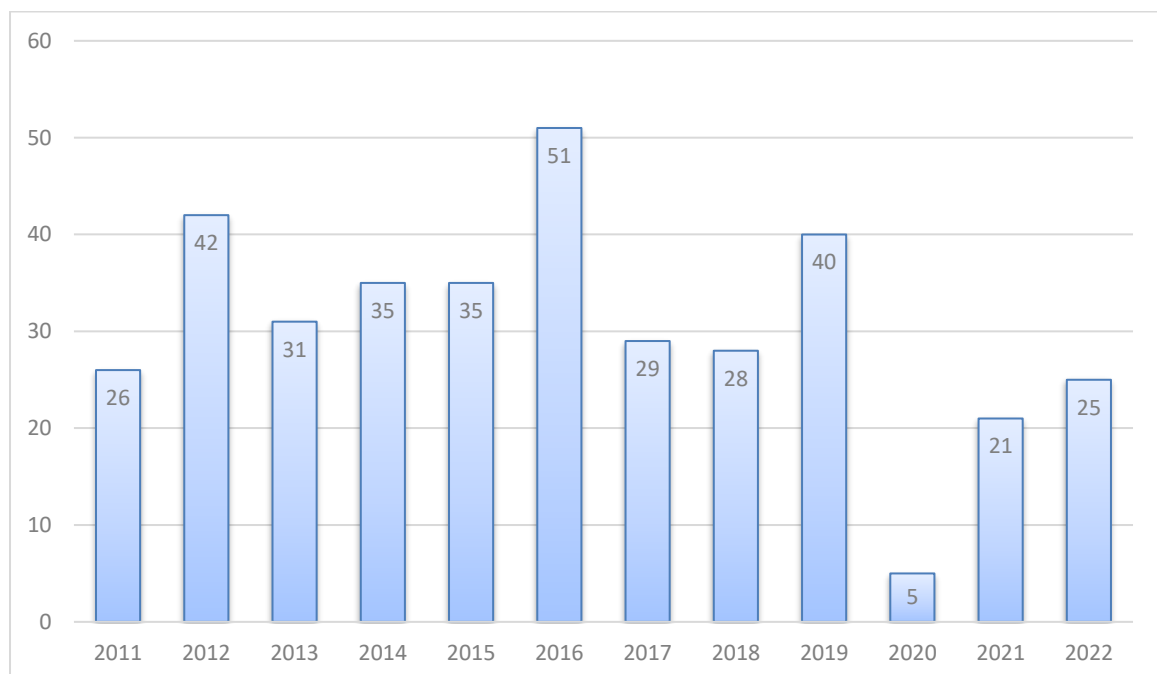
Na terenie powiatu ziemskiego w latach 2021-2022 nie zarejestrowano zarówno zachorowań na dur brzuszny, dur rzekomy, jak i zatruc wywołanych łaseczką *Clostridium botulinum*. Odnotowano natomiast 1 przypadek zachorowania na czerwonkę bakteryjną (2022r – 1; 2021 – 0).

Tak jak w przypadku wirusowych zakażeń jelitowych nastąpił wzrost bakteryjnych zakażeń jelitowych, w tym nieznaczny wzrost zachorowań wywołanych pałeczką *Salmonella* (2022r. – 25; 2021r. – 21;). Na terenie powiatu białostockiego zarejestrowano jedno zbiorowe zatrucie pokarmowe, wywołane przez szczep *Salmonella enteritidis*.

Skutecznym sposobem zapobiegania zakażeniom jest kształtowanie świadomości społeczeństwa w zakresie konieczności utrzymywania wysokiego standardu higieny szczególnie podczas przygotowywania posiłków, w tym częstego mycia rąk.

Wyk. 3 Liczba zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką *Salmonella* w Białymstoku w latach 2011-2022.

4. Wirusowe zapalenie wątroby

W 2022 roku zarejestrowano ogółem 20 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby, w tym:

- a) nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania wywołanego wirusem zapalenia wątroby typu A, tzw. żółtaczką pokarmową;
- b) 13 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B (żaden przypadek nie został zgłoszony jako zachorowanie ostre);
- c) 7 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (żaden przypadek nie został zgłoszony jako zachorowanie ostre);

Liczba przypadków rozpoznanych jako wirusowe zapalenie wątroby typu B dwukrotnie wzrosła w stosunku do roku 2021 (2022r. – 13; 2021r – 6), natomiast liczba przypadków WZW typu C zmalała o jeden (2022r. – 7; 2021r. – 8).

Od 2013 roku zgodnie z definicją przypadku stosowaną w nadzorze epidemiologicznym, każda osoba u której wykryto antygen Hbs (białko powierzchniowe, którego obecność świadczy o zakażeniu wirusem HBV wywołującym wirusowe zapalenie wątroby typu B) a nie wykryto przeciwciał IgM (pierwsze przeciwciała wykrywane w organizmie po zakażeniu HBV) jest kwalifikowana jako chora z przewlekłym WZW B. Obserwowana od kilku lat tendencja spadkowa dotycząca liczby rejestrowanych ostrych zakażeń WZW typu B jest wynikiem zwiększenia uodpornienia populacji dzięki stosowaniu powszechnych szczepień przeciw WZW B, rozpoczynających się już w pierwszej dobie życia oraz szczepień zalecanych dla poszczególnych grup ryzyka. Rejestrowane przypadki WZW B stanowią głównie osoby bezobjawowe, u których wykryto HBs Ag w trakcie badań lekarskich.

Należy zauważyć, iż przeciwko WZW C brak opracowanej skutecznej szczepionki uniemożliwia bierne uodpornianie populacji, tym samym zapewnienie niezawodnej profilaktyki ostrych zakażeń WZW C.

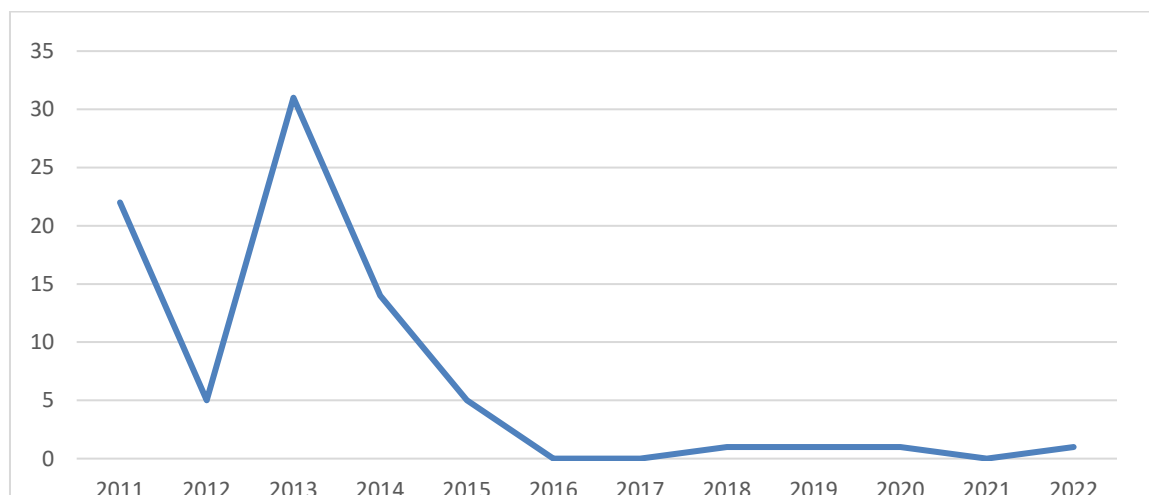
5. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis).

a) Różyczka

W roku sprawozdawczym 2022 zarejestrowano 1 przypadek różyczki, natomiast w roku 2021 nie rejestrowano zachorowań na różyczkę. W ostatnich latach nie odnotowano żadnych przypadków różyczki wrodzonej.

Pomimo relatywnie łagodnego przebiegu choroby, zapobieganie różyczce jest niezwykle istotne ze względu na możliwość wystąpienia zespołu wad wrodzonych (zespół różyczki wrodzonej) u dzieci urodzonych przez kobiety, które uległy zakażeniu w trakcie trwania ciąży.

Wyk. 4 Liczba przypadków różyczki w powiecie białostockim w latach 2011-2022.

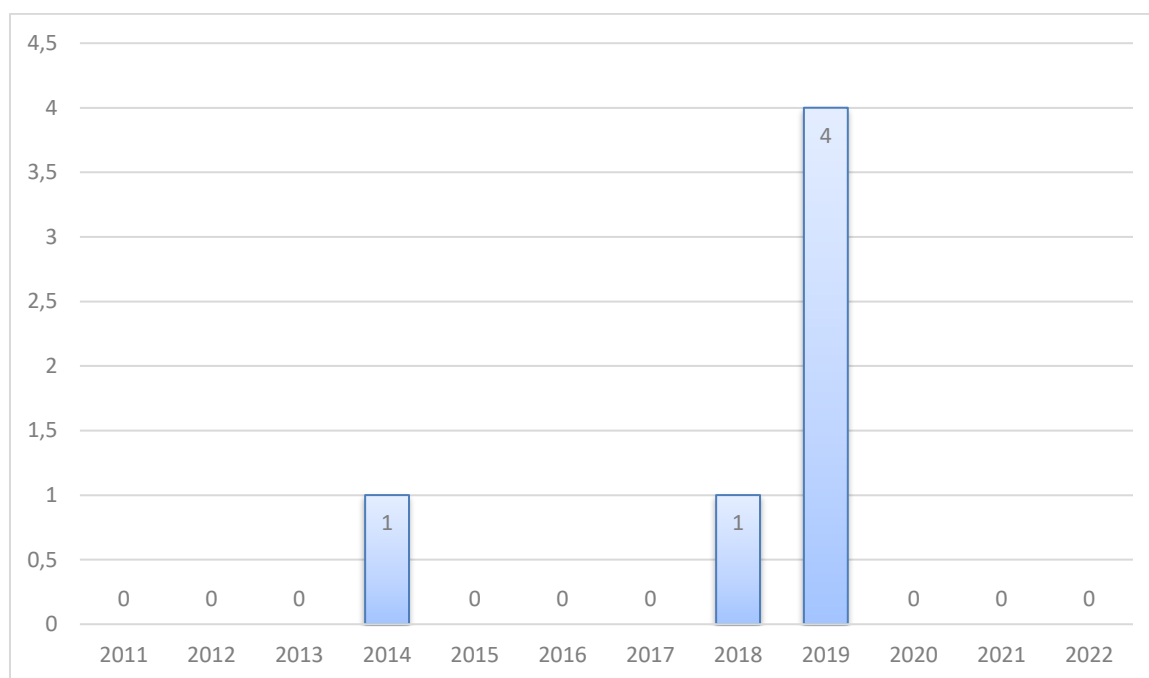
b) Odra

W roku 2022 podobnie jak w roku 2021 nie odnotowano zachorowań na odrę. Ostatnie zachorowania na odrę miały miejsce w roku 2019, wówczas w powiecie białostockim zarejestrowano 4 zachorowania, które dotyczyły dzieci niezaszczepionych przeciwko odrze, śwince i różyczce, figurujących w rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku jako osoby uchylające się od szczepień.

Wzrost liczby dzieci niezaszczepionych przeciw odrze jest bardzo niepokojący. Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę i ze względu na wysoką zakaźność choroby oraz transmisja drogą powietrzną nie może być zastąpione jakimikolwiek

innymi środkami ochrony. Szczepienie przeciwko odrze jest bardzo skuteczne. Po podaniu pierwszej dawki szczepionki osoba zaszczepiona uzyskuje odporność na poziomie 95%, Natomiast podanie drugiej dawki pozwala osobie zaszczepionej osiągnąć odporność niemalże 100%. Odra jest bardzo zaraźliwą chorobą wirusową. W przypadku braku szczepienia wirus odry zaatakuje z sukcesem ponad 90% wszystkich osób, które będą miały z nim styczność a nie były uodpornione.

Wyk. 5 Liczba przypadków odry w powiecie białostockim w latach 2011-2022.

c) Poliomyelitis

Zgodnie z programem eradykacji poliomyelitis w roku 2022 kontynuowano stałe monitorowanie przypadków ostrych porażień wiotkich w ramach nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami wirusem polio w związku z utrzymującą się możliwością zawleczenia wirusa z rejonów endemicznych. W roku 2022 nie rejestrowano poliomyelitis wywołanego dzikim wirusem ani wirusem pochodzenia szczepionkowego.

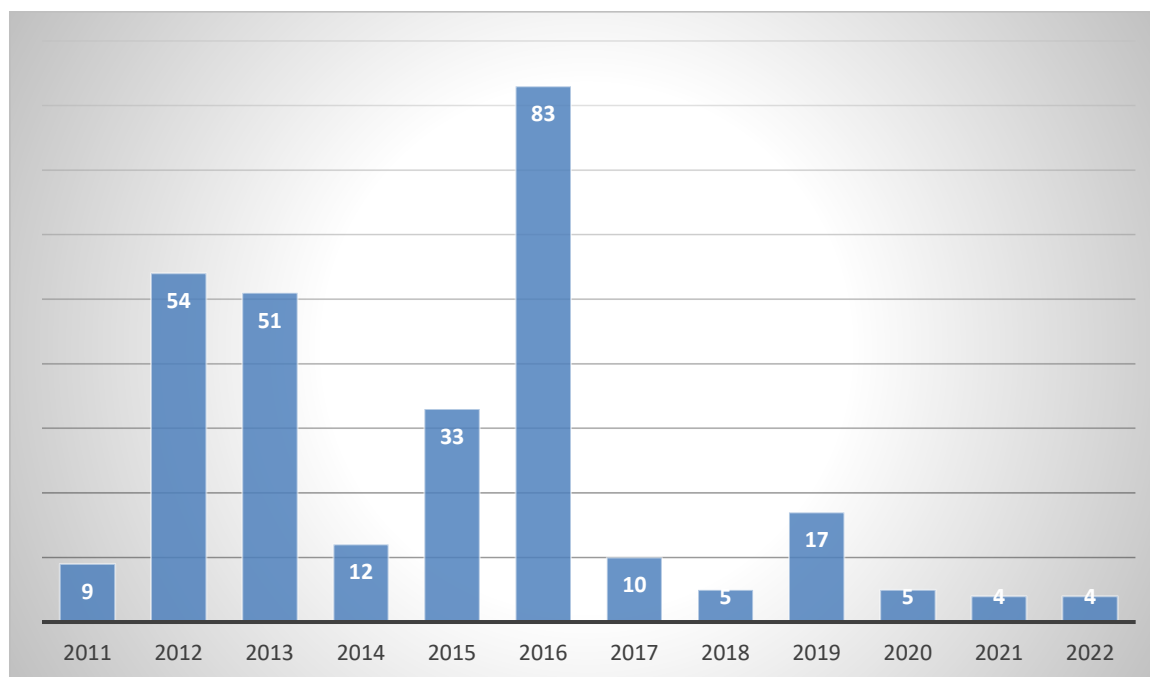
Poliomyelitis (nagminne porażenie dziecięce lub choroba Heinego-Medina) to ostra choroba zakaźna wywoływana przez poliovirusy. Jest to choroba „brudnych rąk” – zakażenia szerzą się głównie poprzez bezpośredni kontakt z zakażonym człowiekiem, kontakt ze skażonymi przedmiotami, spożywanie skażonych pokarmów, w wyniku nieprzestrzegania zasad higieny. Możliwe jest też przeniesienie zakażenia drogą kropelkową. Chorzy wydalają wirusy z kałem nawet do 6 tygodni.

6. Sytuacja epidemiologiczna w innych chorobach, przeciwko którym stosowane są obowiązkowe szczepienia ochronne.

a) Krztusiec

Zachorowania na krztusiec w roku 2022 pozostały na tym samym poziomie co w roku 2021. W latach 2021 i 2022 zarejestrowano 4 przypadki potwierdzone laboratoryjnie (zapadalność – 2,63).

Wyk. 6 Liczba przypadków krztuśca w Białymstoku w latach 2011-2022.

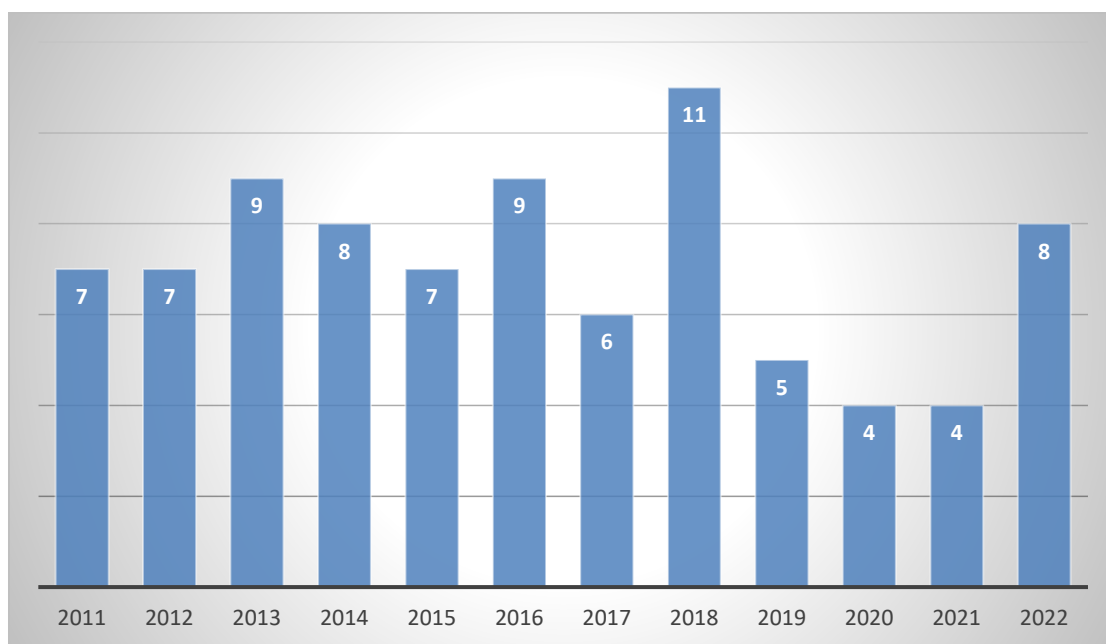

b) Ospa wietrzna i świnka

W roku sprawozdawczym odnotowano 8 przypadków świnki, w tym jedna osoba była hospitalizowana.

Świnka jest chorobą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienie przeciwko śwince, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, jest obowiązkowe i wykonuje się je łącznie ze szczepieniem przeciwko różyczce i odrze. Pierwsze szczepienie wykonuje się u dzieci w 13-15 miesiącu życia, natomiast dawkę przypominającą podaje się w 6 roku życia.

Wyk. 7 Liczba przypadków świnki w powiecie białostockim w latach 2011-2022.

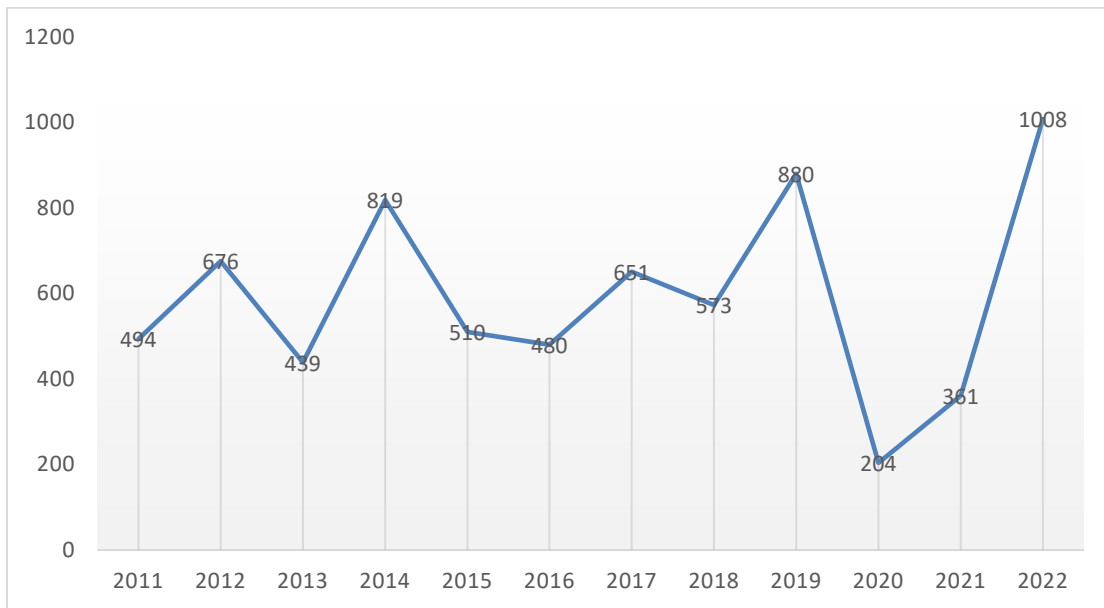

W roku 2022 prawie trzykrotnie wzrosła liczba zachorowań na ospę wietrzną (2022r – 1008; 2021r. – 361).

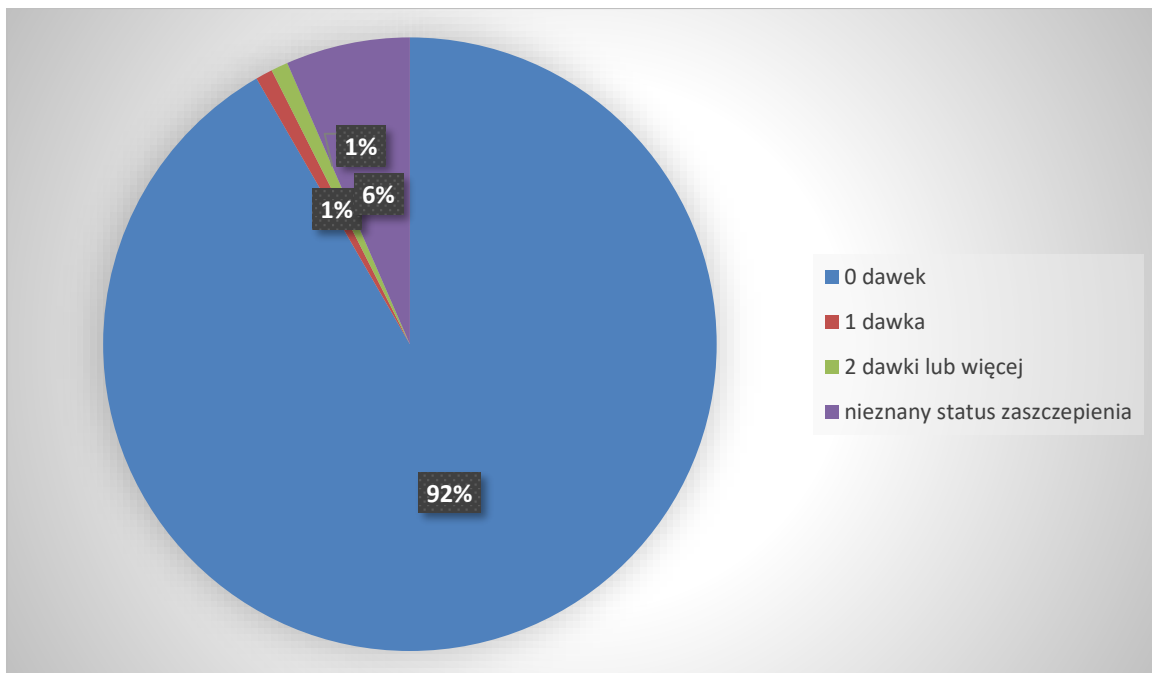
Ospa wietrzna od kilku lat stanowi problem epidemiologiczny, a przyczyną rozpowszechnienia tej choroby jest jej ogromna zakaźność, szczególnie w zbiorowiskach przedszkolnych i szkolnych. Niższa zachorowalność w latach 2021 i 2020 spowodowana była mniejszą transmisją wirusa w okresie obowiązujących obostrzeń związanych z pandemią COVID-19 m.in. noszeniem maseczek i zwiększonym dystansem społecznym oraz czasowym zamknięciem placówek edukacyjnych. W okresie pandemii COVID-19 skumulowała się liczba osób wrażliwych na zakażenie. Dzieci nie nabyły odporności poprzez przechorowanie ospy wietrznej. Do zwiększenia się liczby zakażeń przyczynił się też mocno brak szczepień ochronnych wśród dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli oraz wpływ ruchów antyszczepionkowych. Podstawową metodą profilaktyki, zarówno wśród dzieci jak i dorosłych, nadal pozostaje szczepienie ochronne.

Wyk. 8 Liczba przypadków ospy wietrznej w powiecie białostockim w latach 2011-2022.

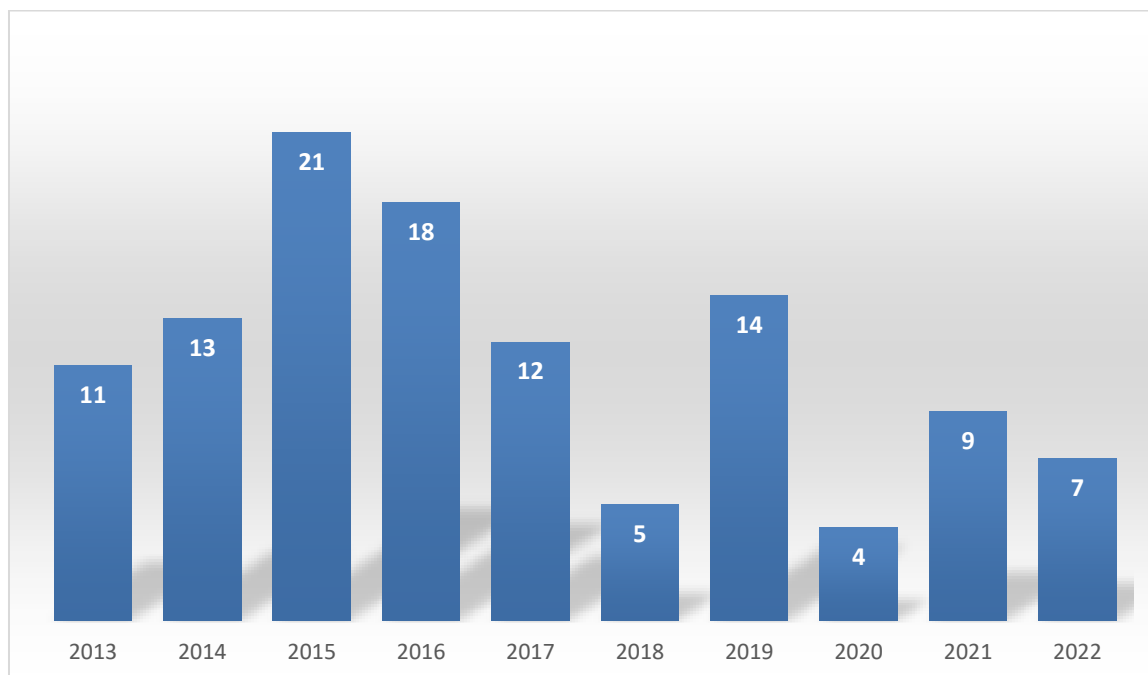
Wyk. 9 Przypadki ospy wietrznej w 2022 r. w kontekście statusu zaszczepienia

c) Gruźlica

W roku 2022 w powiecie białostockim zarejestrowano 7 potwierdzonych przypadków zachorowań na gruźlicę płucną. Wśród chorych na gruźlicę odnotowano 4 przypadki w przedziale wieku 15 – 64 lat oraz 3 przypadki w grupie wiekowej > 65 lat. Analogicznie w roku 2021 zarejestrowano 9 potwierdzonych przypadków zachorowań na gruźlicę płucną. Wśród chorych na gruźlicę odnotowano 8 przypadków w przedziale wieku 15 – 64 lat oraz 1 przypadek w grupie wiekowej > 65 lat. Podobnie jak w latach poprzednich, zgłoszenia rejestrowane w 2022 roku dotyczyły tylko gruźlicy układu oddechowego. Nie rejestrowano gruźlicy pozapłucnej. Spośród wszystkich sprawozdanych przypadków gruźlicy (7), wyłącznie 1 przypadek był importowany z Ukrainy.

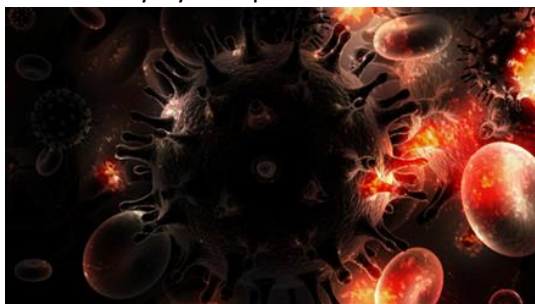
Wyk. 10 Liczba przypadków gruźlicy w powiecie białostockim w latach 2013-2022.

7. Choroby przenoszone drogą płciową

Zakażenia przenoszone drogą płciową stanowią poważne problemy zdrowotne, zarówno w Polsce, jak i na świecie. Jest to problem, który od kilku lat szybko narasta. Zakażenia przenoszone drogą płciową dość często występują razem z infekcją HIV. Głównymi zakażeniami przenoszonymi drogą płciową są: HIV, Kiła, Rzeżączka, Chłamydioza. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 przypadki kiły (2022r-2; 2021r.-0), rzeżączki 5 przypadków (2022r-5; 2021r-2). Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chłamydie 3 przypadki (2022r.- 3; 2021r. 1).

HIV to ludzki wirus niedoboru (upośledzenia) odporności uszkadzający komórki układu odpornościowego, który bez leczenia – po średnio 6 - 12 latach – prowadzi do wystąpienia AIDS. Zakażenie wykryte odpowiednio wcześniej można kontrolować dzięki lekom antyretrowirusowym

i w ten sposób zapobiegać rozwojowi choroby. W roku sprawozdawczym zanotowano 9 przypadków HIV.

8. Inne

W roku 2022 zaobserwowano znaczny wzrost zachorowań na szkarlatynę – 65 przypadków, w roku 2021 – 7 przypadków (zapadalność: 2022 – 42,76; 2021 – 4,64).

Szkarlatyna (płonica) to choroba bakteryjna, spowodowana przez zakażenie paciorkowcami. Chorują głównie dzieci, u dorosłych choroba zdarza się sporadycznie. Najczęściej do zakażenia dochodzi w przedszkolach i szkołach. Nie istnieje szczepionka chroniąca przed zachorowaniem na szkarlatynę. Jedynym sposobem zapobiegania jest unikanie kontaktu z osobami chorymi.

W roku sprawozdawczym w porównaniu do roku 2021 wzrosła liczba zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (2022r. – 5, 2021r. - 1) oraz liczba zachorowań na wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze. W roku 2022 zarejestrowano, aż 27 przypadków KZM (zapadalność 17,76), natomiast w roku 2021 tylko 3 przypadki (zapadalność 1,99).

Na terenie powiatu ziemskiego zarejestrowano 1 zachorowanie na bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (2022 – 1; 2021r. - 0).

W roku 2022 odnotowano 15 przypadków zachorowań na posocznicę (sepsę) o etiologii *Streptococcus pneumoniae* (w 2021 - 0 przypadków). Żadne z tych zachorowań nie było powiązane ze sobą epidemiologicznie. Podobnie jak w roku 2021 nie notowano zachorowań na posocznicę o etiologii *Neisseria meningitidis*.

W dalszym ciągu niepokojąca sytuacja dotyczy zachorowań na boreliozę. Odnotowano 56 % wzrost zgłoszonych przypadków w roku 2022 (2021r. – 89; w 2022r. – 139).

Szczególnie narażone na zachorowanie są osoby zawodowo związane z przebywaniem w lesie (leśnicy, drwale), osoby zbierające grzyby oraz runo leśne i mieszkańcy terenów zalesionych. Do ekspozycji na kleszcze dochodzi głównie w okresie letnim i jesiennym co jest związane z większą aktywnością ludności na obszarach leśnych. Wobec braku dostępnej szczepionki

przeciwno boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy na temat tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych (noszenie właściwej odzieży i obuwia, stosowania repelentów) oraz właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza. Liczba rejestrowanych, potwierdzonych przypadków boreliozy głównie pod postacią wczesną (rumień wędrujący) świadczy o wysokiej świadomości pacjentów, szybkim zgłaszaniu się do lekarza, a co za tym idzie szybkim wdrożeniu leczenia.

Innym ważnym problemem pozostają nadal pokąsania przez zwierzęta wałęsające się

i bezpieczkie. W 2022 roku poekspozycyjnie zaszczepiono 30 osób (w 2021r. – 29).

Jedynym sposobem zapobiegania śmiertelnym skutkom zakażenia wirusem jest jak najwcześniejsze wdrożenie szczepień p/wścieklicznie. Decyzja o podjęciu szczepień p/wścieklicznie zawsze poprzedzona była wnikliwym wywiadem epidemiologicznym. Tak prowadzona profilaktyka okazała się skuteczna, gdyż od kilkunastu lat na terenie powiatu ziemskiego nie stwierdzono zachorowań ludzi na wścieklicznę. Obecnie szczepienia przeciw wścieklicznie u ludzi nie są bolesne, jednak trzeba pamiętać, iż nie będą one skuteczne w chwili pojawienia się objawów choroby. Szczepienie osób chorych jest niecelowe. Leczenie swoiste nie istnieje.

W związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie oraz wynikającym z niego napływem uchodźców wojennych do powiatu białostockiego stale monitorowano sytuację epidemiologiczną wśród obywateli Ukrainy. Nie odnotowano przywleczonych zachorowań innych niż te, które występują na terenie Polski. Tyczy się to okresu zarówno bezpośrednio po wybuchu wojny oraz w późniejszym czasie. Zgłaszane jednostki chorobowe wśród Uchodźców z Ukrainy pokrywają się z zachorowaniami występującymi wśród ludności polskiej. Najczęściej zgłaszanym zachorowaniem było zakażenie koronawirusem.

Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne, podlegające obowiązkowemu zgłaszaniu, odbywała się wzorem lat ubiegłych w oparciu o aktualne definicje przypadku opracowane na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Zachorowania i zapadalność na choroby zakaźne w roku 2022 w porównaniu do roku 2021 – powiat ziemski*

Jednostka chorobowa	2021		2022	
	liczba	zapadalność	Liczba	zapadalność
Salmonelozy	21	13,92	25	16,44
Czerwonka bakteryjna (szigelozą)	-	-	1	0,66
Dur brzuszny	-	-	-	-
Dury rzekome	-	-	-	-
Wirusowe zakażenia jelitowe	139	92,15	340	223,65
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	71	2519,52	96	3449,51
Biegunka u dzieci do lat 2	28	993,61	26	934,24
Wirusowe zapalenie wątroby typ A	-	-	-	-
Wirusowe zapalenie wątroby typ B	6	3,98	13	8,55

Jednostka chorobowa	2021		2022	
	liczba	zapadalność	Liczba	zapadalność
Wirusowe zapalenie wątroby typ C	8	5,30	7	4,6
Różyczka	-	-	1	0,66
Ospa wietrzna	361	239,32	1008	663,07
Świnka	4	2,65	8	5,26
Odra	-	-	-	-
Krztusiec	4	2,65	4	2,63
Płonica (szkarlatyna)	7	4,64	65	42,76
Choroba meningokokowa (zapalenie opon, posocznica)	-	-	-	-
Choroba pneumokokowa (zapalenie opon, posocznica)	5	3,31	15	9,87
Bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	-	-	1	0,66
Wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	1	0,66	5	3,29
Wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze	3	1,99	27	17,76
Borelioza	89	59,00	139	91,43
Bąblowica	2	1,32	3	1,97
Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	29	19,22	30	19,73
Gruźlica	9	5,97	7	4,60
Zakażenia SARS-COV-2	12656	8390,07	8694	5718,98
Grypa-potwierdzona	-	-	70	46,05

Źródło: PSSE-Białystok

* -zapadalność liczona jest na 100 000 osób

Liczba ludności w powiecie ziemskim – 152 020 (stan na 31.12.2021r.)

Dzieci do lat 2 – 2783 (stan na 31.12.2021r)

Bieżący nadzór nad placówkami opieki zdrowotnej

Nadzorowane szpitale:

1. Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. dr. Stanisława Deresza, Pl. Brodowicza 1, Choroszcz
2. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łapach;
3. Holmed Uzdrowisko sp. z o. o. ul. Uroczysko Pustelnia 1, Supraśl.

W roku 2022r. w ramach sprawowania bieżącego nadzoru nad stanem higieniczno-sanitarnym placówek opieki zdrowotnej w powiecie białostockim przeprowadzono łącznie 44 kontrole w tym:

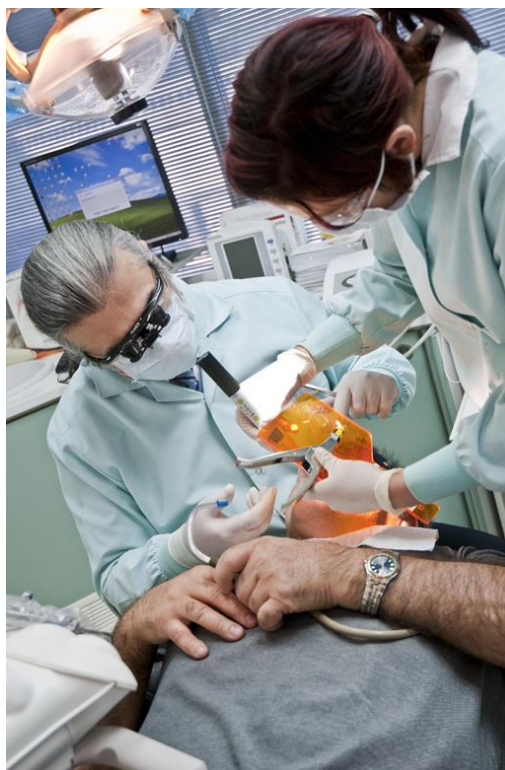
- 6 kontroli w szpitalach
- 38 kontroli w przychodniach, ośrodkach zdrowia

Dwie kontrole wykazały nieprawidłowości. Stwierdzone nieprawidłowości nie wymagały nałożenia mandatów karnych. Stwierdzone nieprawidłowości usuwano na bieżąco

Stan sanitarny podmiotów wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne:

Pracownicy Oddziału Epidemiologii prowadzili kontrole z zakresu przestrzegania procedur obowiązujących w placówkach. Oceniano sposób prowadzenia zabiegów dekontaminacji narzędzi, sprzętu medycznego, bielizny szpitalnej, powierzchni bezpośredniego kontaktu, postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania. Sprawdzano przestrzeganie procedur dotyczących sprzątnięcia i czystości bieżącej pomieszczeń. Zwracano uwagę na przestrzeganie higieny rąk i stosowanie środków ochrony indywidualnej odpowiednich do rodzaju i stopnia narażenia.

Szczególne uwagę podczas czynności kontrolnych prowadzonych w szpitalach poświęcano sprawdzeniu funkcjonowania systemów kontroli zakażeń w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w zakresie kontroli wewnętrznych, wdrożonych procedur przeciwepidemicznych i postępowania w przypadku podejrzenia/stwierdzenia zakażenia spowodowanego szczepem alarmowym opornym na antybiotyki lub wirusem SARS-CoV-2.

W dalszym ciągu poważny problem stanowi szerzenie się zakażeń szpitalnych szczególnie wywołanych drobnoustrojami wielolekoopornymi, charakteryzującymi się opornością na większość, a czasami nawet na wszystkie dostępne leki. Problem znacznego ograniczenia możliwych do zastosowania leków dotyczy zwłaszcza takich bakterii jak wielolekooporne, produkujące karbapenemazy (enzymy bakteryjne zdolne do dezaktywacji prawie wszystkich rodzajów antybiotyków β -laktamowych m. in. penicyliny, cefalosporyny) szczepy *Klebsiella pneumoniae*.

W 2022 roku zgłoszono 22 ogniska:

- 21 – COVID-19
- 1 – *Clostridioides difficile* AB

W roku 2022r. kontynuowano nadzór nad realizacją obowiązków określonych w decyzjach administracyjnych oraz nakładano nowe obowiązki w związku ze stwierdzonymi w czasie kontroli nieprawidłowościami. W ramach prowadzonego nadzoru stwierdzano naruszenia wymagań technicznych oraz nieprzestrzeganie procedur higieniczno-sanitarnych.

Za utrzymanie należytego stanu higienicznego w szpitalach odpowiada personel szpitalny lub firma sprzątająca zewnętrzna. W szpitalach w miarę potrzeby prowadzone są posiewy bakteriologiczne ze środowiska oraz w ramach kontroli wewnętrznych pracownicy z zespołu ds. zakażeń szpitalnych przeprowadzają kontrole procedur higienicznych wg obowiązujących standardów.

Stan techniczny i funkcjonalność obiektów:

- a) W Samodzielnym Psychiatrycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Choroszczy w lipcu 2022r. został otwarty Oddział Geriatrii, natomiast w sierpniu zamknięto IV Klinikę Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. W 2022r. przeprowadzono kontrole tematyczne, które wykazały drobne usterki techniczne tj. ubytki tynku i farby, zniszczone powierzchnie sprzętów medycznych. Na stwierdzone nieprawidłowości została wydana decyzja nakazująca.
- b) Pod nadzorem PSSE w Białymstoku znajduje się również Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łapach w którym od 01.07.2022r zawieszono Oddział Dziecięcy. Utworzono : 01.01.2022r Poradnię Onkologiczną oraz 01.07.2022r Oddział Medycyny Paliatywnej oraz Poradnię Gastroenterologiczną.

Na podstawie prowadzonego nadzoru należy stwierdzić, iż kierownicy podmiotów leczniczych przejawiają ogromną dbałość w zakresie zapewnienia jak najlepszego stanu higienicznego. Bieżące naprawy odbywają się sukcesywnie i w krótkim czasie. Znacznie podniósł się standard obiektów i dostosowanie pomieszczeń do obowiązujących przepisów prawnych.

Ocena w zakresie szczepień ochronnych za rok 2022

Szczepienia profilaktyczne są najskuteczniejszą formą zapobiegania chorobom zakaźnym oraz ograniczeniem i łagodzeniem ich skutków. W 2022 roku wzorem lat ubiegłych szczepienia odbywały się zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, w którym szczegółowo określono osoby lub grupy osób oraz wiek, przesłanki wynikające ze stanu zdrowia i przesłanki epidemiologiczne, zgodnie z którymi dane szczepienie powinno zostać przeprowadzone. Pod koniec grudnia 2020 roku rozpoczęto w Polsce realizację Narodowego Programu Szczepień przeciwko COVID-19, który był kontynuowany w roku 2022. W poprzednich latach szczepienia ochronne przeciwko COVID-19 były jednym z głównych narzędzi zwalczania COVID-19 i ograniczania epidemii.

Program Szczepień Ochronnych (PSO) na terenie powiatu białostockiego realizowany był przez 34 świadczeniodawców. Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z pandemią COVID-19 w ubiegłym roku nie były przeprowadzane kontrole w ramach bieżącego nadzoru w zakresie realizacji szczepień ochronnych. W okresie od marca do czerwca na terenie powiatu białostockiego przeprowadzono 29 kontroli tematycznych pod kątem realizacji kalendarza szczepień u dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci urodzonych w 2019 roku. Ponadto w miesiącach sierpień i wrzesień przeprowadzono 7 kontroli punktów szczepień ze szczególnym uwzględnieniem właściwego sposobu przechowywania preparatów szczepionkowych znajdujących się w podmiotach udzielających świadczeń zdrowotnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień.

Placówki przestrzegały wymagań dotyczących zachowania warunków łańcucha chłodniczego. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywał się zgodnie z obowiązującą procedurą w termotorbach z wkładami chłodzącymi. W wyniku awarii

urządzenia lub przerwy w dostawie prądu w 2 placówkach doszło do przekroczenia wartości granicznej temperatury przechowywania szczepionek w urządzeniach chłodniczych. W związku z zaistniałą sytuacją przeprowadzono postępowania wyjaśniające oraz przeprowadzono kontrolę podmiotu leczniczego.

Corocznie dokonuje się analizy przeprowadzonych szczepień ochronnych na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania rocznego MZ-54.

Analiza uwzględnia m.in.:

- stan zaszczepienia przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym dzieci z poszczególnych roczników oraz osób z określonych grup zawodowych i grup ryzyka podlegających obowiązkowi szczepień, w odniesieniu do poszczególnych województw oraz całego kraju;
- porównanie stanu zaszczepienia osób podlegających szczepieniom w roku bieżącym do roku poprzedniego;

Po przeprowadzonej analizie można stwierdzić, iż wykonawstwo szczepień w 2022 roku w poszczególnych rocznikach w porównaniu do roku 2021 pozostało na porównywalnym poziomie.

Na koniec 2022 roku wykazano 745 niezaszczepionych dzieci uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych w porównaniu do 599 dzieci uchylających się na koniec roku 2021. W trakcie roku 2022 liczba dzieci uchylających się wzrosła o 146. W roku 2021 odnotowano przyrost liczby dzieci uchylających się, który wyniósł 135. Główną przyczyną niezaszczepienia dzieci był wpływ ruchów antyszczepionkowych prężnie działających na terenie powiatu białostockiego. Do pozostałych przyczyn należały:

- wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną,
- odrębność kulturowa, religijna lub etniczna,
- wcześniejsze Niepożądane Odczyny Poszczepienne u osoby zobowiązanej lub kogoś z rodziny.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku w celu egzekwowania wykonania obowiązku szczepień ochronnych przez osoby zobowiązane podjął działania:

- przeprowadził 140 rozmów telefonicznych na temat korzyści wynikających ze szczepień
- wystosował 52 upomnienia zawierające wezwanie do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej;
- wystawił 14 tytułów wykonawczych;
- skierował 14 wniosków do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku działając jako wierzyciel, w sprawie poddania obowiązkowym szczepieniom ochronnym wnosił o przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego, wskazując jako środek egzekucyjny grzywnę w celu przymuszenia. Grzywnę, z ramienia Wojewody, nakładał Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku zgodnie z porozumieniem zawartym 20.12.2013r. pomiędzy Wojewodą Podlaskim a Podlaskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku.

II. WARUNKI ZDROWOTNE BYTOWANIA CZŁOWIEKA

Obiekty komunalne

Obiekty żywienia i żywności

Zakłady pracy

Obiekty nauczania i wychowania

Nadzór zapobiegawczy

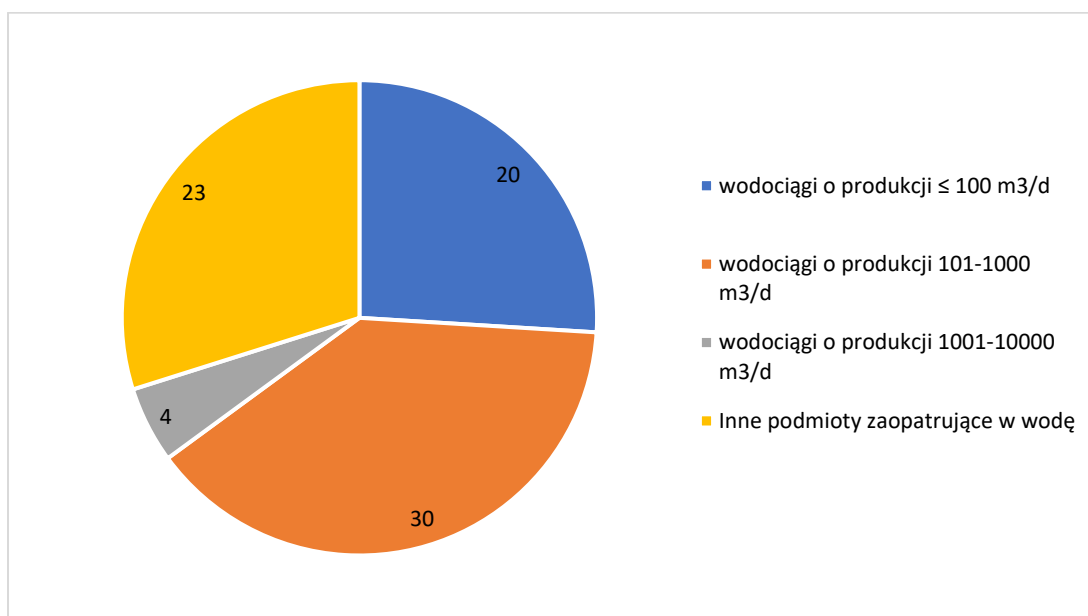
Działalność z zakresu promocji zdrowia

Obiekty komunalne

1. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia sprawowany był w oparciu o zapisy ustawy z dnia 7 czerwca 2011 o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020 poz. 2028 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294).

W 2022r. Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna w Białymstoku objęła nadzorem wodę produkowaną przez 54 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia (w tym wodociąg Białystok) oraz 23 indywidualne urządzenia wodociągowe zaopatrujące ludność zamieszkałą oraz tymczasowo przebywającą w obiektach hotelarskich, domach pomocy społecznej, szpitalach oraz innych obiektach użyteczności publicznej.

Wykres Nr 1 Wodociągi produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

W powiecie białostockim ziemskim mieszkało 155 073 osoby, w tym 125 593 osób korzystało z wody o kontrolowanej jakości, co stanowiło 81% ludności powiatu.

Badania wody prowadzone były w ramach monitoringu grupy A i parametrów grupy B przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz zarządców/właścicieli urządzeń wodociągowych. Ponadto zarządcy/właściciele urządzeń wodociągowych prowadzili badania w zakresie kontrolnego monitoringu substancji promieniotwórczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydawał bieżące, okresowe i obszarowe oceny jakości wody.

W przypadku przekroczenia normatywów parametrów oceny zdrowotnej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294), Państwowy Powiatowy

Inspektor Sanitarny w Białymstoku nakazywał podjęcie przedsięwzięć naprawczych przez administratora wodociągu oraz przedstawienie badań laboratoryjnych, wykazujących

właściwą jej jakość.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku o ww. przekroczeniach, w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, informował właściwego wójta/ burmistrza.

Wodę o niekwestionowanej jakości dostarczano do 78 734 osób (63% mieszkańców powiatu białostockiego ziemskiego). Do gmin, na terenie których jakość wody nie budziła żadnych zastrzeżeń należały: Wasilków i Poświętne.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia kwestionowano w 34 wodociągach, w tym w 25 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia:

Gm. Łapy- wodociąg Płonka Strumianka, Bokiny i Uhowo,

Gm. Turośń Kościelna – wodociąg Baciuty i Turośń Dolna,

Gm. Suraż- wodociąg Suraż,

Gm. Juchnowiec Kościelny- wodociąg Kleosin i Wojszki,

Gm. Supraśl- wodociąg Sokołda,

Gm. Dobrzyniewo Duże- wodociąg Jaworówka,

Gm. Gródek- wodociąg Zubry,

Gm. Czarna Białostocka- wodociąg Niemczyn,

Gm. Michałowo – wodociąg Grabary, Jałówka, Michałowo i Szymki,

Gm. Zabłudów- wodociąg Białostoczek, Krynickie i Kuriany,

Gm. Tykocin- wodociąg Bagienki i Sierki,

Gm. Choroszcz – wodociąg Choroszcz, Rogowo i Złotoria,

Gm. Zawady-wodociąg Cibory Gałęckie

i 10 indywidualnych urządzeniach wodociągowych:

Gm. Gródek - wodociąg Centrum Konferencyjno-Bankietowego w Rozłogach,
Gm. Choroszcz- wodociąg SCANIA POLSKA S.A. w Choroszczy, wodociąg Sosnowego Zacisza w Barszczewie,
Gm. Supraśl-wodociąg obiektu noclegowego „Pięć Dębów” w Supraślu, wodociąg Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Łażniach ,
Gm. Zabłudów – wodociąg Domu Pomocy Społecznej w Bobrowej,
Gm. Łapy – wodociąg SP ZOZ w Łapach,
Gm. Michałowo – wodociąg EUROPOL Gaz w Kondratkach,
Gm. Czarna Białostocka- wodociąg Zajazdu Leśnego w Czarnej Białostockiej,
Gm. Turośl Kościelna- wodociąg Majątku Howieny w Pomigaczach.

Wodociągi te, które dostarczały wodę o kwestionowanej jakości, zaopatrywały 46 859 mieszkańców powiatu białostockiego ziemskiego.

Pod względem mikrobiologicznym wodę do spożycia badano w zakresie pięciu parametrów: bakterii grupy coli, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C, Escherichii coli, Enterokoków oraz Clostridium perfringens.

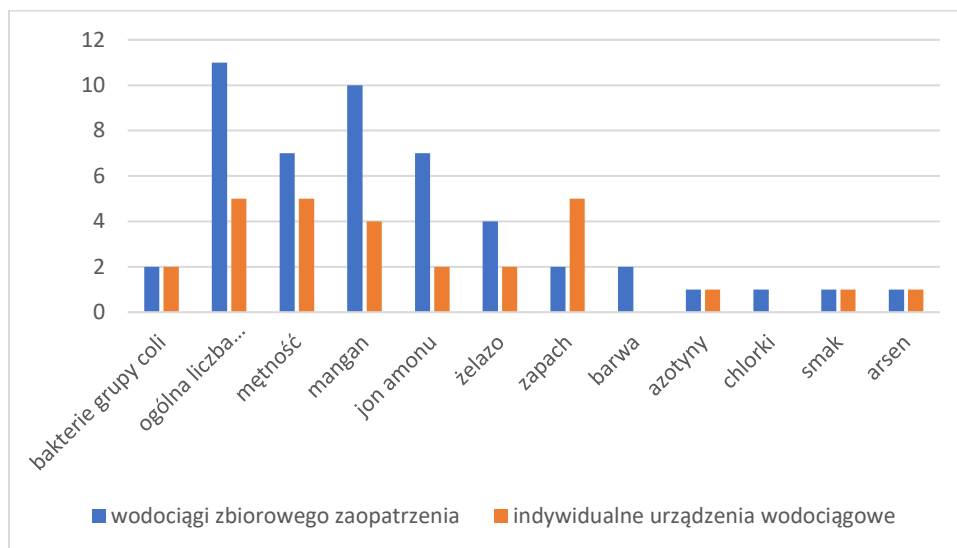
Na terenie powiat białostockiego stwierdzono przekroczenie normatywu dla bakterii grupy coli w 2 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę:

- wodociąg Michałowo,
  - wodociąg Cibory Gałęckie
- oraz w 2 indywidualnych urządzeniach wodociągowych:
- wodociąg „Pięć Dębów” w Supraślu,
  - wodociąg Zajazdu Leśnego w Czarnej Białostockiej.

Skutkowało to wydaniem decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia i nakazem unieruchomienia wodociągów.

Ponadto stwierdzono przekroczenie normatywu dla ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C w 11 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę (Gm. Łapy- wodociąg Płonka Strumianka i Bokiny; Gm. Supraśl- wodociąg Sokołda; Gm. Dobrzyniewo Duże- wodociąg Jaworówka; Gm. Gródek-wodociąg Zubry; Gm. Czarna Białostocka- wodociąg Niemczyn; Gm. Michałowo – wodociąg Garbary, Jałówka i Szymki; Gm. Zabłudów – wodociąg Krynickie; Gm. Zawady – wodociąg Cibory Gałęckie) oraz w 5 indywidualnych urządzeniach wodociągowych (Gm. Gródek- wodociąg Centrum Konferencyjno-Bankietowego w Rozłogach.; Gm Łapy- wodociąg SP ZOZ w Łapach; Gm. Supraśl- wodociąg Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Łażniach; Gm. Czarna Białostocka- wodociąg Zajazdu Leśnego w Czarnej Białostockiej; Gm. Turośl Kościelna- wodociąg Majątku Howieny w Pomigaczach). Skutkowało to warunkowym dopuszczeniem wody do spożycia przez ludzi.

Jakość wody w nadzorowanych wodociągach w zakresie parametrów fizyko-chemicznych była najczęściej dyskwalifikowana z powodu ponadnormatywnej zawartości jonu amonowego, żelaza, manganu, azotynów, chlorków, arsenu oraz podwyższonej mętności, barwy oraz nieakceptowalnego smaku i zapachu. Przekroczenie powyższych normatywów występowało na poziomie, który nie wywoływał negatywnych skutków zdrowotnych u ludzi.

Wykres Nr 2 Przekroczenia normatywów parametrów oznaczanych w wodzie przeznaczony do spożycia w 2022r.

Na koniec 2022r. jakość wody była kwestionowana w dalszym ciągu w 16 wodociągach, w tym w 9 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia:

Gm. Juchnowiec Kościelny – wodociąg Kleosin,

Gm. Czarna Białostocka – wodociąg Niemczyn;

Gm. Michałowo – wodociąg Garbary, Jałówka, Michałowo i Szymki,

Gm. Zabłudów – wodociąg Krynickie,

Gm. Tykocin – wodociąg Bagienki,

Gm. Zawady – wodociąg Cibory Gałęckie

oraz 7 indywidualnych urządzeniach wodociągowych:

Gm. Gródek - wodociąg Centrum Konferencyjno-Bankietowego w Rozłogach,

Gm. Choroszcz-wodociąg SCANIA POLSKA S.A. w Choroszczu,

Gm. Supraśl –wodociąg Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Łażniach,

Gm. Łapy – wodociąg SP ZOZ w Łapach,

Gm. Czarna Białostocka- wodociąg Zajazdu Leśnego w Czarnej Białostockiej,

Gm. Turośl Kościelna- wodociąg Majątku Howieny w Pomigaczach,

Gm. Zabłudów – wodociąg Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej im. Janusza Korczaka w Krasnem.

Poprawie uległa jakość wody w 18 wodociągach i spełniała obowiązujące normy.

2. Nadzór nad jakością wody w pływalniach, kąpieliskach oraz wodą ciepłą w kierunku bakterii Legionella sp.

Pływalnie

Nadzór nad pływalniami sprawowany był w oparciu o zapisy ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2022 poz. 147 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022r. poz. 1230).

W powiecie białostockim w roku 2022 funkcjonowało 6 pływalni w tym jedna pływalnia odkryta:

1. pływalnia MOSiR w Michałowie, ul. Sienkiewicza 21A
2. pływalnia w hotelu „Knieja” przy Al. Niepodległości 6 w Supraślu,
3. pływalnia w hotelu „Supraśl” w Supraślu,
4. pływalnia w hotelu „Lipowy Most”, Borki 29,
5. pływalnia w Szpitalu Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowym Holmed Uzdrowisko Sp. z o. o w Supraślu,
6. baseny letnie w Płonce Kościelnej, działające sezonowo.

Kontrole pływalni przeprowadzane w ramach oceny rocznej przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Białymstoku w czterech nadzorowanych pływalniach wykazały niewłaściwą jakość wody, która nie odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022r. poz. 1230). Są to następujące pływalnie:

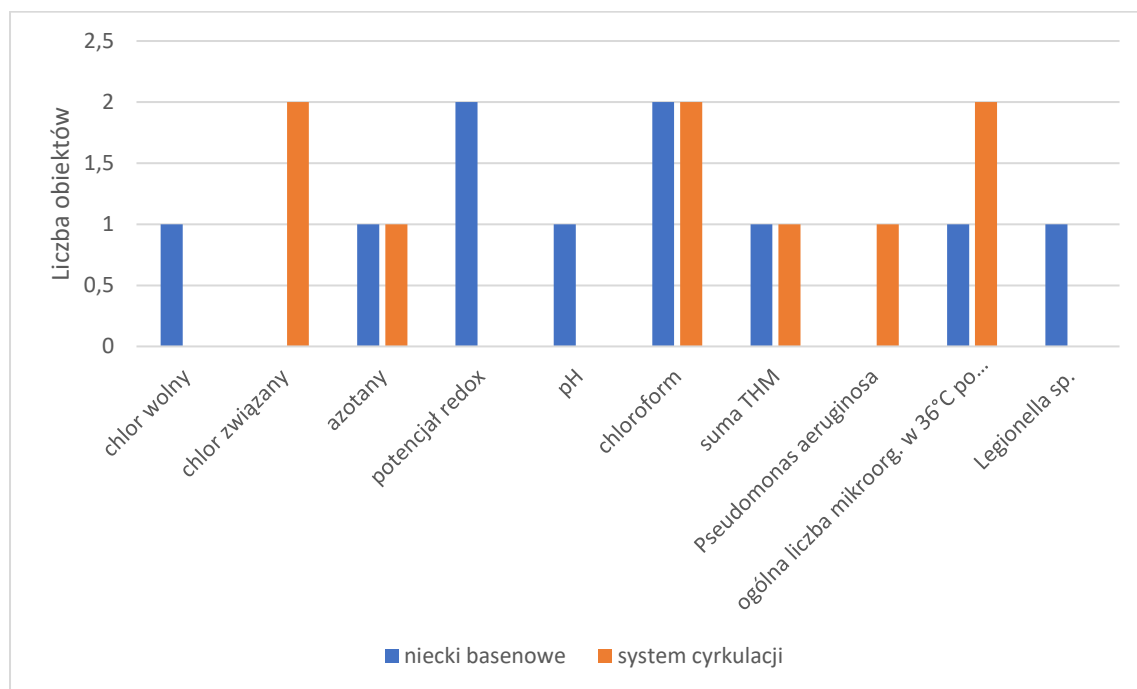
1. pływalnia w hotelu „Supraśl” w Supraślu,
2. pływalnia w hotelu „Lipowy Most”, Borki 29,
3. pływalnia w Szpitalu Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowym Holmed Uzdrowisko Sp. z o. o w Supraślu,
4. baseny letnie w Płonce Kościelnej.

Do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Białymstoku pobrali ogółem 41 próbek, w tym 18 do badań fizykochemicznych i 23 do badań mikrobiologicznych.

Wodę w nieckach basenowych powyższych pływalni w ramach kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznej kwestionowano z uwagi na: chlor wolny, chloroform, sumę trihalometanów, azotany,

potencjał redox przy elektrodzie Ag/AgCl₂, odczyn, ogólną liczbę mikroorganizmów w 36±2°C po 48 h, bakterie Legionella sp.

Wodę z systemów cyrkulacji powyższych pływalni w ramach kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznej kwestionowano z uwagi na: chlor związany, azotany, chloroform, sumę trihalometanów, ogólną liczbę mikroorganizmów w 36±2°C po 48 h, bakterie Pseudomonas aeruginosa.

Wykres nr 3 Liczba pływalni w których stwierdzono przekroczenia normatywów w kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku każdorazowo po przeprowadzonych przez zarządcę pływalni badań wody dokonywał ich oceny. W przypadku stwierdzenia przekroczenia normatywów określonych w rozporządzeniu dot. pływalni nakazywał podjęcie stosownych działań w celu doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu.

Ponadto nadzorem objęto nieckę basenową w Centrum Konferencyjno-Bankietowym „Rozłogi”. Kontrola przeprowadzana w ramach oceny rocznej, przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku wykazała podwyższoną dawkę chloru wolnego w niecce basenowej. W związku z powyższym wystosowano wystąpienie do zarządcy basenu.

Kąpieliska

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255) realizowane były kontrole oraz sprawowany bieżący nadzór sanitarny. Wspomniane powyżej przepisy określają zakres obowiązków nałożonych na władze lokalne, właścicieli, administratorów

oraz organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Do prowadzenia kontroli jakości wody oraz warunków technicznych zobligowano zarówno organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jak i właścicieli oraz administratorów obiektów, którzy to w ramach kontroli wewnętrznej sprawowali nadzór, dbając o właściwe warunki wypoczynku nad wodą.

W powiecie białostockim w 2022 roku funkcjonowały 4 kąpieliska:

- „Na Fali” w Michałowie
- Czapielówka w Czarnej Białostockiej,
- Plaża miejska w Supraślu,
- Zarzeczany w Zarzeczanych.

W 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku trzykrotnie stwierdził nieprzydatność wody do kąpeli.

W kąpielisku „Na Fali” w Michałowie stwierdzono przekroczenie normatywu dla bakterii *Escherichia coli* w okresie od 22.07.2022r. do 26.07.2022r.

W kąpielisku Zarzeczany stwierdzono przekroczenie normatywu dla Enterokoków w okresie od 12.08.2022r. do 21.08.2022r. oraz zakwit sinic od 03.08.2022r. do 21.08.2022r.

Badanie wody ciepłej w kierunku *Legionella* sp.

W związku z obowiązkiem pobierania próbek ciepłej wody do badań w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017r. poz. 2294) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku wystosował pisma do tych podmiotów o przedstawienie harmonogramu badań wody ciepłej.

W wyniku kontroli wewnętrznej przeprowadzonej w 2022r. przez podmioty wykonujące działalność leczniczą zostało pobranych 21 próbek wody ciepłej do badań w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp.. Wszystkie próbki spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu.

W 2022 roku w dwóch skontrolowanych obiektach świadczących usługi noclegowe, należących do bazy noclegowej powiatu białostockiego, stwierdzono brak badań w 2021 r. i 2022r. w kierunku bakterii Legionella sp. z instalacji wewnętrznej wody ciepłej, co skutkowało wydaniem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku decyzji nakazującej. Obiekty w których stwierdzono brak badań to:

- Zajazd przy Granicy, ul. Szosa Wschodnia 3, 16-040 Gródek
- Hotel „Lipowy Most”, Borki 29.

Również w Domu „ZŁOTA JESIEŃ” Wólka Ratowiecka 42 stwierdzono brak badań w 2021 r. i 2022r. w kierunku bakterii Legionella sp. z instalacji wewnętrznej wody ciepłej, co skutkowało również wydaniem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku decyzji nakazującej

3. Obiekty użyteczności publicznej.

W 2022 roku realizowano zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru sanitarno - porządkowego i sanitarno-technicznego nad obiektami użyteczności publicznej, takimi jak: zakłady fryzjerskie, salony kosmetyczne, salony tatuażu i odnowy biologicznej, komunikacja publiczna, środki transportu, obiekty hotelarskie, ustępy, pralnie, trasa dojazdowa do przejścia granicznego w Bobrownikach, obiekty pomocy społecznej, noclegownie i domy dla osób bezdomnych. Ponadto pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku kontrolowali obiekty przeznaczone na pobyt uchodźców z Ukrainy.

Prowadzony nadzór przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Białymstoku pozwolił na bezpieczne, w aspekcie zdrowotnym, korzystanie z obiektów użyteczności publicznej. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane na bieżąco lub w terminach wyznaczonych w postępowaniu administracyjnym.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i solaria

Wymagania dla obiektów, w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i tatuażu regulują między innymi przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r. poz. 537 t.j.). Jedną z ważniejszych regulacji jest przepis art. 16 ww. ustawy, który nakłada na osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, obowiązek wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Niedopuszczalne jest ponowne użycie narzędzi oraz wyrobów i materiałów przeznaczonych do jednorazowego użytku.

Na terenie powiatu białostockiego skontrolowano 19 zakładów fryzjerskich, 5 kosmetycznych i 2 zakłady fryzjersko-kosmetyczne.

Skontrolowane obiekty były zaopatrzone w bieżącą wodę ciepłą i zimną. Posiadały środki do dezynfekcji narzędzi. Elementy wyposażenia miały na ogół powierzchnię umożliwiającą mycie i dezynfekcję. Bielizna czysta była przechowywana w wydzielonych szafach. Coraz częściej stosuje się bieliznę jednorazową w zakładach kosmetycznych i jednorazowe ręczniki w zakładach fryzjerskich. Stan sanitarno-higieniczny zakładów ulega ciągłej poprawie.

Nieprawidłowości stwierdzono w 1 zakładzie kosmetycznym z powodu braku sterylnych narzędzi naruszających ciągłość tkanek oraz nieaktualnej procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Wydawano decyzję mającą na celu likwidację nieprawidłowości. Ponadto nałożono 1 mandat karny.

Pozostałe obiekty były utrzymane we właściwym stanie sanitarno-technicznym.

Baza noclegowa stała i sezonowa

Do obiektów hotelarskich należą motele, pensjonaty, hotele, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, kempingi a także pola biwakowe.

Do obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, należą m.in. domy wczasowe i gospodarstwa agroturystyczne.

Przy ocenie stanu sanitarno-technicznego i sanitarno-porządkowego wymienionych obiektów brano pod uwagę między innymi: jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, gospodarkę ściekową i odpadową, postępowanie z czystą i brudną bielizną oraz pościelą, procedury utrzymania czystości, w tym zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych, dbałość o stan bieżącej czystości i higieny pomieszczeń zwłaszcza na pobyt ludzi, stan sanitarno-higieniczny i techniczny terenów wokół budynków.

Kontrole były przeprowadzane między innymi na podstawie przepisów określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19.08.2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2166 t. j.)

W 2022 roku skontrolowano 8 hoteli, 1 pensjonat oraz 10 innych obiektów świadczących usługi noclegowe, należących do bazy noclegowej powiatu białostockiego.

W 2 obiektach stwierdzono brak badań w 2021 r. i 2022r. w kierunku bakterii Legionella sp. z instalacji wewnętrznej wody ciepłej.

Pozostałe skontrolowane obiekty były we właściwym stanie sanitarno – technicznym.

Obiekty pomocy społecznej

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami pomocy społecznej kontrolowano domy pomocy społecznej (umieszczone w rejestrze Wojewody Podlaskiego), placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzone na podstawie przepisów o działalności gospodarczej (umieszczone w rejestrze Wojewody Podlaskiego). Kontrole były przeprowadzane między innymi na podstawie następujących obowiązujących przepisów:

- ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),

- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23.08.2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 z późn. zm.),

Skontrolowano 3 obiekty. W dwóch stwierdzono nieprawidłowości:

-Dom „ZŁOTA JESIEŃ” Wólka Ratowiecka 42 – brak wykonanych badań w kierunku bakterii Legionella sp. z instalacji wewnętrznej wody ciepłej.

-Dom Pomocy Społecznej p. w. Św. Franciszka z Asyżu, ul. Klasztorna 1, Tykocin- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń.

Trasa dojazdowa do Przejścia Granicznego w Bobrownikach

Wzdłuż pasa drogowego znajduje się 7 toalet TOI-TOI. Wszystkie toalety były utrzymane we właściwym stanie sanitarno-technicznym. Pas drogowy przylegający do drogi krajowej nr 65 z drogą gminną do Przejścia Drogowego Bobrowniki utrzymany w czystości.

Pralnie

W 2022r. skontrolowano 1 pralnię piorącą m.in. bieliznę szpitalną w Tykocinie. W wyniku kontroli stwierdzono niezachowanie należytej czystości przy świadczeniu usług pralniczych, co skutkowało nałożeniem mandatu karnego.

Obiekty przeznaczone na pobyt uchodźców z Ukrainy

W 2022r. zostały przeprowadzone 93 kontrole w obiektach przeznaczonych na pobyt uchodźców z Ukrainy. Podczas kontroli uchybień nie stwierdzono.

WNIOSKI:

1. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu tworzenie nowych kąpielisk, aby podnieść standard wypoczynku turystów i mieszkańców oraz spowodować zwiększenie ruchu turystycznego na terenie powiatu.

2. Administratorzy pływalni muszą prowadzić dalsze działania mające na celu poprawę jakości wody służącej uprawianiu sportów wodnych.
3. Przeprowadzane w roku 2022 kontrole poszczególnych grup obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu białostockiego nie wskazały na występowanie poważniejszych zagrożeń sanitarno - epidemiologicznych dla osób korzystających z usług świadczonych w obiektach użyteczności publicznej. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane na bieżąco lub w terminach wyznaczonych w postępowaniu administracyjnym.

Obiekty żywności i żywienia

I. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz obiektów wytwarzania, konfekcjonowania i obrotu produktami kosmetycznymi.

I. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

W roku 2022 w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku wpisanych było łącznie 1695 zakładów (w tym 218 środków transportu), które zlokalizowane były na terenie powiatu białostockiego. W ww. okresie skontrolowano 359 zakładów położonych na terenie powiatu białostockiego. W zakładach tych przeprowadzono łącznie 407 kontroli i rekontroli.

W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolnych dokonano 259 ocen zakładów w oparciu o kryteria zawarte w arkuszu oceny zakładu, uwzględniające kategorie ryzyka. W 20 skontrolowanych w 2022 roku zakładach ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności

oceniono jako wysokie. Ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności oceniono jako wysokie w następujących zakładach:

- w 2 wytwórniach lodów,
- w 2 piekarniach,
- w 6 ciastkarniach,
- w 4 gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję pierwotną i dostawy bezpośrednie,
- w 1 gospodarstwie rolnym prowadzącym produkcję pierwotną, dostawy bezpośrednie i rolniczy handel detaliczny,
- w 3 zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego,
- w 2 zakładach małej gastronomii.

W skontrolowanych w roku 2022 zakładach stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń zakładu (zniszczone, zabrudzone ściany, sufity),
- zniszczony sprzęt i wyposażenie mające kontakt z żywnością,
- brak porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości,
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych (niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego, przechowywanie w temperaturze niezgodnej z deklaracją producentów lub bezpośrednio na posadzce),
- brak zachowanej segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- nieprzestrzeganie przez personel higieny osobistej,
- brak do wglądu orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników wykonujących prace w kontakcie z żywnością,
- brak dowodów potwierdzających zgodność działania z zasadami higieny - brak opracowanych instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) oraz zapisów dokumentujących ich realizację,
- nieprawidłowo opracowane procedury przyjęcia środków spożywczych do zakładu – brak informacji o kontroli w zakresie przyjmowania do zakładu środków spożywczych w aspekcie

spełnienia wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach,

- oferowanie do sprzedaży środków spożywczych, które nie należą do grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty określonych w ww. rozporządzeniu,
- brak dokumentacji potwierdzającej, że personel pracujący w kontakcie z żywnością jest szkoleny w sprawach higieny żywności odpowiednio do charakteru jego pracy,
- brak dokumentacji potwierdzającej, że osoby odpowiedzialne za stosowanie procedury HACCP przeszły odpowiednie szkolenie ze stosowania zasad HACCP,
- brak informacji dla konsumenta o składnikach lub o produktach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji wchodzących w skład serwowanych potraw,

Poza kontrolami urzędowymi w zakładach przeprowadzano również kontrole w związku z wnoszonymi przez klientów interwencjami na niewłaściwy stan sanitarny obiektów lub niewłaściwą jakość zdrowotną żywności. W roku 2022 do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku (PSSE) wpłynęło 32 interwencje, które potwierdziły się w 17 przypadkach, co stanowi 53,1 %. Wszystkim osobom wnoszącym interwencje zgłoszone pocztą elektroniczną lub które podały dane adresowe, udzielono odpowiedzi odnośnie do podjętych działań kontrolno-wyjaśniających.

II. Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu białostockiego

Plan próbkobrania na terenie działania PSSE, podobnie jak w latach ubiegłych, został określony przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podstawie wskazań Głównego Inspektora Sanitarnego. Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny określił ilość, asortyment oraz kierunki badań środków spożywczych, zarówno w ramach urzędowej kontroli żywności, jak i monitoringu.

Niezależnie od powyższego planu pracownicy PSSE w Białymstoku, podobnie jak w latach ubiegłych, pobierali próbki do badań laboratoryjnych w przypadku podejrzenia środków spożywczych o niewłaściwą jakość zdrowotną w wyniku zgłaszanych interwencji konsumenckich.

W roku 2022 z zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu białostockiego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 65 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wyniku badań laboratoryjnych zakwestionowano 3 próbki środków spożywczych.

Dane dotyczące ilości próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zbadanych i zakwestionowanych w latach 2021 i 2022 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Ilość próbek zbadanych	Ilość próbek kwestionowanych	Odsetek próbek zakwestionowanych
2021	86	2	2,33 %
2022	65	3	4,61%

W wyniku badań laboratoryjnych zakwestionowano próbki środków spożywczych badane w następujących kierunkach:

Kierunek badania próbek kwestionowanych	Rok	
	2021	2022
Pozostałości pestycydów	1	1
Znakowanie	1	2

W roku 2022 zakwestionowano następujące próbki środków spożywczych:

Zbadany asortyment środków spożywczych	Kierunek badań	Ilość zakwestionowanych próbek	Przyczyna zakwestionowania zbadanych próbek
Witamina C Kwas L-askorbinowy C6H8O6 - suplement diety	ocena prawidłowości znakowania oraz oznaczania zawartości witamin, składników mineralnych i innych substancji wykazujących efekt odżywczy i/lub fizjologiczny w suplementach diety	1	- niespełnienie wymagań definicji suplementu diety, jako „środka spożywczego (...) wprowadzonego do obrotu w formie umożliwiającej dawkowanie”, z uwagi na brak stosownej miarki, umożliwiającej odmierzenie porcji produktu, co może narazić konsumenta na niezamierzone przekroczenie dziennego zalecanego spożycia produktu, - niewłaściwe przeliczenie zalecanej dziennej porcji – 1 g (100 mg) zamiast 1g (1000 mg)
kapusta pekińska	oznaczenie pozostałości pestycydów	1	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pestycydów – dimetoatu w ilości: 0,042 ± 0,021 mg/kg
makaron z sosem pomidorowym	w kierunku oznaczenia glutenu oraz ocena prawidłowości znakowania	1	znakowanie opakowania próbki jest niezgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25.10.2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) (Dz. U. L 304 z 22.11.2011, str. 18 z późn. zm.) - brak nazwy producenta, która pozwoliłaby na zidentyfikowanie producenta; na etykiecie umieszczono jedynie logo firmy - nie zamieszczono wykazu składników - informację o terminie przydatności do spożycia poprzedzono nieprawidłowym sformułowaniem „spożyć do”

- niewłaściwie przedstawiono informacje o wartości odżywczej

W związku z zakwestionowanymi wynikami badań próbek środków spożywczych podjęto następujące działania:

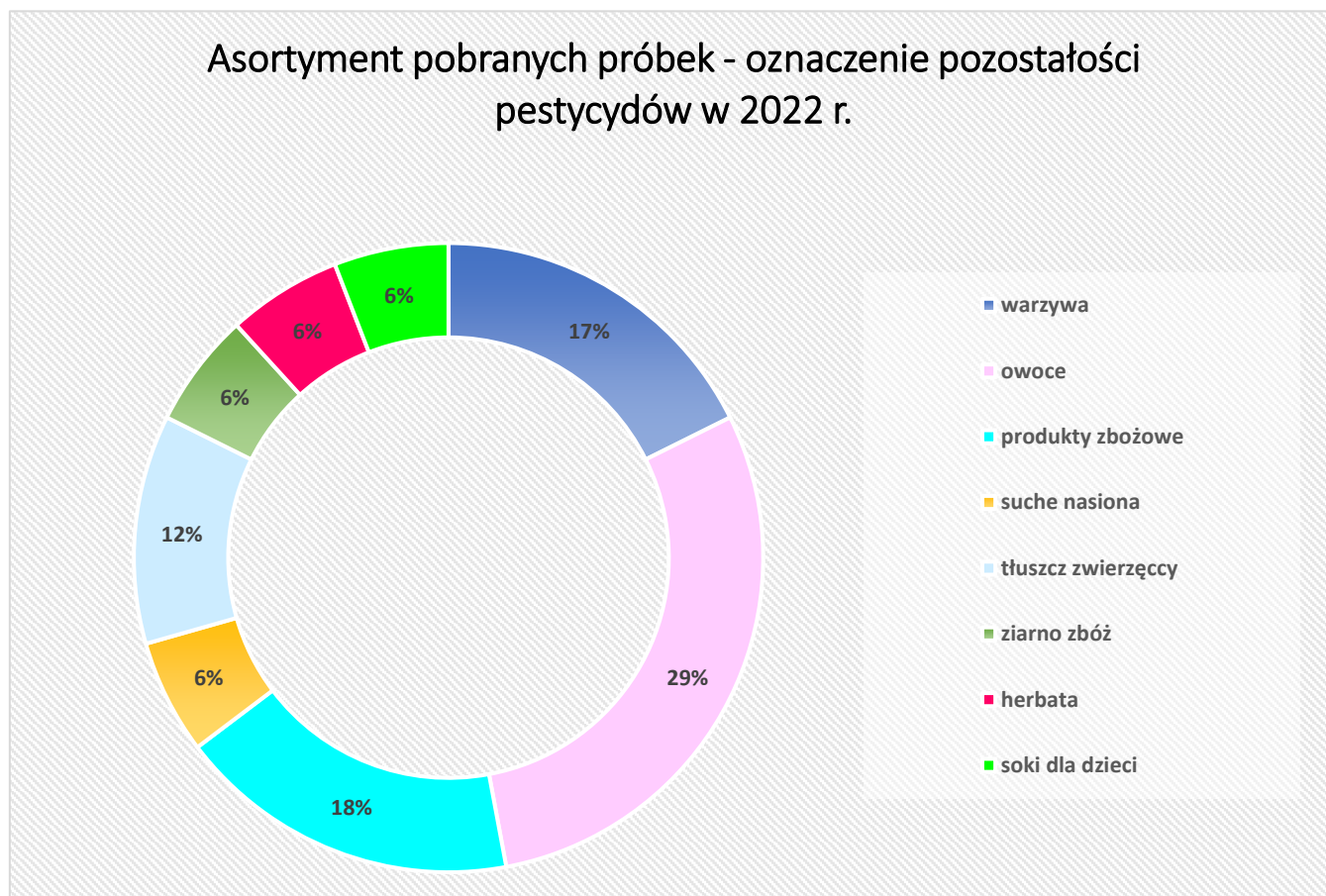
- w przypadku próbek suplementu diety oraz makaronu z sosem pomidorowym biorąc pod uwagę, że stwierdzone z wyniku badań nieprawidłowości nie stanowiły bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia konsumentów, a producentami były podmioty z terenu objętego nadzorem PSSE w Białymstoku wydano decyzje zobowiązujące do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Nakazy decyzji zostały zrealizowane;
- w przypadku próbki kapusty pekińskiej produkt został zgłoszony do systemu RASFF, tj. Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach z uwagi na bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia konsumentów.

Każdorazowo przy stwierdzeniu przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pestycydów produkt podlegał zgłoszeniu do systemu RASFF, tj. Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach z uwagi na bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia konsumentów.

Zbiornicze zestawienie próbek zbadanych i próbek zdyskwalifikowanych w wyniku badań w kierunku pozostałości pestycydów w latach 2022 i 2021 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Pozostałości pestycydów		w tym:					
	Próbki zbadane	Próbki zdyskwalifikowane	Krajowe		Importowane (spoza UE)		UE	
			Próbki zbadane	Próbki zdyskwalifikowane	Próbki zbadane	Próbki zdyskwalifikowane	Próbki zbadane	Próbki zdyskwalifikowane
2022	17	1	11	1	1	0	5	0
								
2021	15	1	8	0	1	1	6	0

Do badań w kierunku pozostałości pestycydów pobierano następujący asortyment środków spożywczych:

III. Nadzór nad jakością zdrowotną partii produktów import/export

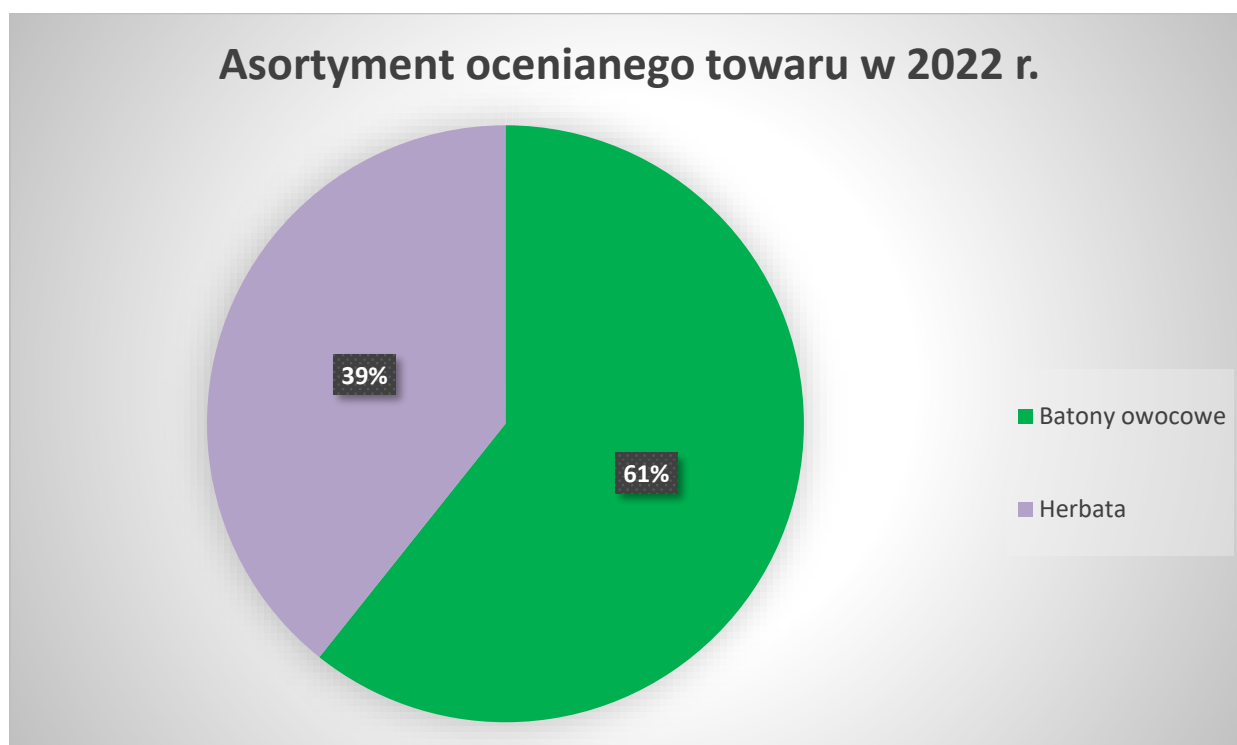
W roku 2022 r. w ramach granicznej kontroli sanitarnej oceniono 28 partii środków spożywczych, w tym:

- 17 partii batonów owocowych imp. Turcja,
- 11 partii herbaty imp. Sir Lanka.

W wyniku przeprowadzonych kontroli granicznych wystawiono 10 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy oraz wydano 10 decyzji rachunkowych na łączną kwotę 1620 zł.

Szczegółowe dane przedstawia tabela:

	Grupa asortymentowa ocenianego towaru	Funkcja technologiczna	Liczba ocenionych partii	Ilość wydanych świadectw dla produktów spełniających wymagania	Ilość wydanych świadectw dla produktów niespełniających wymagań (podać przyczynę!)	Liczba wydanych decyzji rachunkowych/ na kwotę	Liczba pobranych próbek w ramach oceny importowanych produktów	Uwagi (import/eksport) i inne istotne informacje
Środki spożywcze	Batony owocowe	–	17	5	–	5/ 760	–	–
	Herbata	–	11	5	–	5/ 860	–	–
Suma		–	28	10	–	10/ 1620	–	–

IV. Ocena sposobu oraz jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Badaniami sposobu żywienia w 2022 roku objęto 73 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego. Oceniono jakość żywienia w: 2 blokach żywienia w szpitalach, 1 bloku żywienia w sanatorium, 6 blokach żywienia w domach opieki społecznej, 5 stołówkach w żłobkach prowadzących

żywienie w systemie cateringowym, 35 stołówkach szkolnych, 1 stołówce w internacie, 1 stołówce na obozie harcerskim, 19 stołówkach w przedszkolach, 2 stołówkach w domach dziecka oraz w 1 punkcie wydawania posiłków w klubie malucha.

W ww. zakładach dokonano oceny sposobu i jakości żywienia na podstawie analizy teoretycznej jadłospisów i dekadowych zestawień produktów zużytych do produkcji posiłków oraz badań laboratoryjnych próbek posiłków wydawanych w zakładach.

W ramach oceny teoretycznej podczas kontroli dokonano analizy 75 jadłospisów, w tym: 2 jadłospisów w blokach żywienia w szpitalach, 1 – w bloku żywienia w sanatorium, 7 – w blokach żywienia w domach opieki społecznej, 36 – w stołówkach szkolnych, 5 – w stołówkach w żłobkach prowadzących żywienie w systemie cateringowym, 1 jadłospisu w stołówce w internacie, 2 jadłospisów w stołówkach w domach dziecka, 1 jadłospisu w stołówce na obozie harcerskim, 19 – w stołówkach w przedszkolach oraz 1 jadłospisu w punkcie wydawania posiłków w klubie malucha.

W wyniku dokonanej oceny zakwestionowano 10 jadłospisów, w tym: w 2 blokach żywienia w szpitalach, w 2 blokach żywienia w domach opieki społecznej oraz w 6 stołówkach szkolnych (w tym 3 prowadzących żywienie w systemie cateringowym). Przyczyną zakwestionowania były stwierdzone nieprawidłowości przy planowaniu żywienia, tj.:

- w blokach żywienia w szpitalach:
  - brak w dekadzie roślin strączkowych suchych,
  - zbyt mała podaż ryb,
  - brak warzyw i/lub owoców w każdym głównym posiłku,
  - brak produktów zbożowych z pełnego przemiału przynajmniej w jednym głównym posiłku,
- w blokach żywienia w domach opieki społecznej:
  - brak w dekadzie roślin strączkowych suchych,
  - brak warzyw i/lub owoców w każdym głównym posiłku,

W związku z powyższym wystosowano 4 wystąpienia do ww. placówek. W pismach szczegółowo poinformowano o wynikach oceny żywienia pacjentów i pensjonariuszy. Jednocześnie zobowiązano do podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości. W odpowiedzi na wystąpienia, w wyznaczonym terminie, osoby odpowiedzialne poinformowały o działaniach mających na celu dostosowanie żywienia do wymaganych zaleceń żywieniowych.

- w stołówkach szkolnych:

- nieuwzględnienie podawania każdego dnia: co najmniej dwóch porcji mleka lub produktów mlecznych, co najmniej jednej porcji z grupy mięso, jaja, orzechy i nasiona roślin strączkowych oraz co najmniej jednej porcji produktów zbożowych w śniadaniu,
- brak warzyw i/lub owoców w każdym głównym posiłku,
- nieuwzględnienie podawania co najmniej raz w tygodniu porcji ryby,
- brak dowodów potwierdzających spełnienie odpowiednich wymagań z aktualnymi normami żywienia dla grupy wiekowej dzieci uczęszczających do grup przedszkolnych,
- brak zapewnionego gorącego posiłku uczniom szkoły podstawowej.

W związku z powyższym wydano 5 decyzji nakazujących dostosowanie żywienia dzieci do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Decyzje zostały wykonane w wyznaczonym terminie, strony poinformowały o działaniach mających na celu dostosowanie żywienia do wymaganych ww. rozporządzenia.

W pozostałych zakładach zaplanowane jadłospisy były zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia – podstawowe posiłki zawierały pełnowartościowe białko, urozmaicane były sezonowymi owocami i warzywami, a także były urozmaicone pod względem kolorystyki, smaku i techniki przyrządzania posiłków.

Ponadto do oceny sposobu żywienia pobrano 3 dekadowe zestawienia produktów wykorzystanych do przygotowania posiłków – z 2 bloków żywienia w szpitalach i z 1 stołówki w przedszkolu. Ocena ta dokonana została przez Dział Laboratoryjny WSSE w Białymstoku. Wszystkie ocenione dekadowe zestawienia produktów nie spełniały zalecanych norm. Powodem zakwestionowania dekadowych zestawień produktów była:

– w blokach żywienia w szpitalach:

- zaniżona podaż produktów bogatych w żelazo i witaminę C, zawyżony udział energii pochodzącej z tłuszczu,

– w stołówce w przedszkolu:

- zaniżona podaż produktów bogatych w żelazo, wapń i witaminę C.

W celu oceny sposobu żywienia pobierano również próbki posiłków do badań laboratoryjnych. Pobrano łącznie 11 próbek posiłków do badań laboratoryjnych:

– 6 próbek posiłków stanowiących 2 całodzienne racje pokarmowe (śniadanie, obiad, kolacja) – pobrane w 2 blokach żywienia w szpitalach. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych

pobrane całodienne racje pokarmowe zostały zakwestionowane z uwagi na: nieprawidłowy, w stosunku do obliczeń teoretycznych a wyników uzyskanych na drodze analizy chemicznej, udział białka – zawyżony, zawyżoną zawartość chlorku sodu i żelaza oraz zaniżoną lub zawyżoną zawartość wapnia.

- 3 próbki posiłków wydawanych dzieciom z oddziału przedszkolnego (śniadanie, obiad, podwieczorek) – pobrane w stołówce szkolnej. W wyniku badań laboratoryjnych stwierdzono: nieprawidłowy rozkład energii: zaniżony – w śniadaniu i obiedzie, zawyżony – podwieczorku oraz zawyżoną zawartość chlorku sodu, a zaniżoną zawartość wapnia i żelaza;
- 2 próbki obiadu pobrane w stołówce szkolnej i przedszkolnej. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono: zaniżoną zawartość wapnia, żelaza i witaminy C, zaniżony udział energii pochodzącej z tłuszczu, zawyżoną zawartość chlorku sodu, nieprawidłowy, w stosunku do obliczeń teoretycznych a wyników uzyskanych na drodze analizy chemicznej, udział: węglowodanów – zawyżony, tłuszczu – zaniżony.

W związku z zakwestionowanymi wynikami oceny i badań laboratoryjnych pobranych dekadowych zestawień produktów i próbek posiłków, we wszystkich przypadkach wystosowano wystąpienia do dyrekcji zakładów. W przesłanych wystąpieniach poinformowano o stwierdzonych niezgodnościach, zobowiązując jednocześnie do podjęcia działań mających na celu dostosowanie żywienia do norm żywieniowych. W odpowiedzi zwrotnej uzyskano informacje, że po dokładnej analizie wyników badań i oceny przeprowadzone zostały działania naprawcze w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości i dostosowania żywienia do obowiązujących wymagań.

V. Działalność administracyjna i represyjna będąca wynikiem urzędowych kontroli żywności

W roku 2022 wydano 139 decyzji nakazowych. W ramach tych decyzji wydano:

- 5 decyzji dotyczących przerwania działalności części zakładu, tj.:
  - 1 decyzja zakazująca produkcji wędlin i wprowadzania ich do obrotu oraz sprzedaży kartaczy bez oznakowania etykietą producenta w zakładzie żywienia zbiorowego typu otwartego,
  - 1 decyzja zakazująca stosowania praktyki zamrażania środków spożywczych dostarczanych do zakładu jako schłodzone w zakładzie żywienia zbiorowego typu otwartego,
  - 2 decyzje zakazujące dokonywania obróbki wstępnej warzyw w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego,
  - 1 decyzja wstrzymująca działalność sklepu spożywczego z uwagi na stwierdzone podczas kontroli odchody gryzoni,

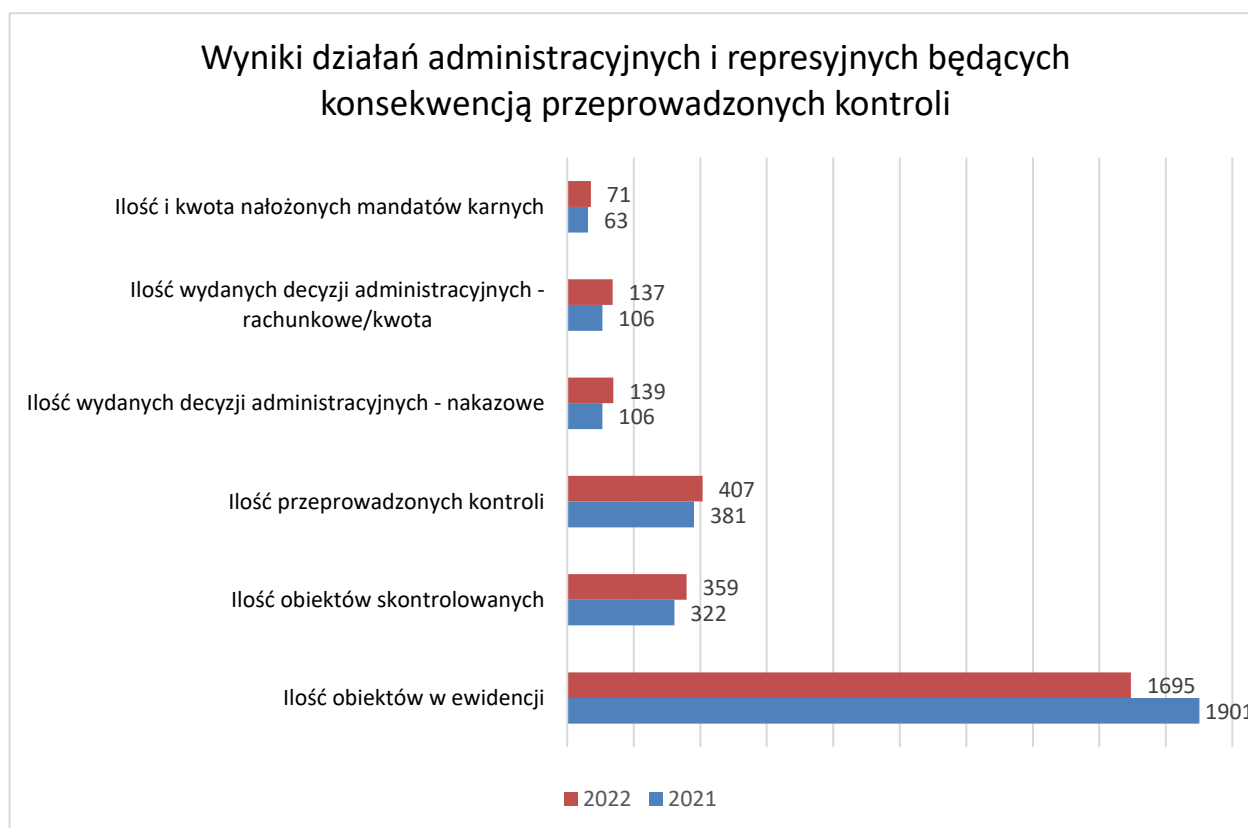
- 2 decyzje (dot. sklepiku i zakładu małej gastronomii w placówkach oświatowych) zakazujące wprowadzania do obrotu środków spożywczych niespełniających wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, Ponadto w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli wydano 137 decyzji rachunkowych na kwotę 13293 zł.

W 2022 roku wydano 82 decyzje dotyczące zatwierdzenia nowouruchomionych obiektów.

W związku ze stwierdzonymi podczas przeprowadzonych kontroli nieprawidłowościami dotyczącymi stanu sanitarno-porządkowego nałożono 71 mandatów karnych na łączną kwotę 14150 zł.

Wyniki działań administracyjnych i represyjnych będących konsekwencją przeprowadzonych kontroli na przestrzeni lat 2020- 2021 przedstawia tabela:

Rok	Ilość obiektów w ewidencji	Ilość obiektów skontrolowanych	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość wydanych decyzji administracyjnych		Ilość i kwota nałożonych mandatów karnych
				nakazowe	rachunkowe/ kwota	
2022	1901	359	407	139	106	71
2021	1901	322	381	106	106	63

2022	1695	359	407	139	137/13293 zł	71/14150 zł
2021	1901	322	381	106	106/11245 zł	63/10550 zł

VI. Wnioski

Podsumowując wyniki przeprowadzanych działań kontrolnych należy stwierdzić, że w roku 2022 w porównaniu do roku 2021 o około 10 % zmniejszyła się (z uwagi na likwidację działalności) liczba zakładów branży spożywczej nadzorowanych przez PPIS w Białymstoku. Stan sanitarny skontrolowanych zakładów utrzymał się na poziomie porównywalnym z rokiem 2021.

Pogorszeniu uległo natomiast znakowanie wprowadzanych do obrotu środków spożywczych. W roku 2022 w wyniku oceny laboratoryjnej zakwestionowano znakowanie 2 próbek żywności, zaś w 2021 r. tylko jednej. Powyższe wskazuje na to, iż mimo działań informacyjno-edukacyjnych kierowanych do podmiotów branży spożywczej w dalszym ciągu nie zawsze przestrzegają oni obowiązujące przepisy w zakresie znakowania wprowadzanych na rynek środków spożywczych.

Zakłady pracy

HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

Oddział Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami sprawuje nadzór nad :

- 1) warunkami zdrowotnymi środowiska pracy wykonując zadania z zakresu poprawy warunków pracy w aspekcie zdrowotnym, a tym samym ochrony zdrowia populacji ludzi pracujących,
- 2) wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych, w tym produktów biobójczych i detergentów,
- 3) wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych,
- 4) wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem prekursorów kategorii 2 i 3 oraz przestrzeganiem przez podmioty zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zakłady pracy

1) Nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy

Jednym z celów działania Oddziału Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami jest ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy oraz zapobieganie chorobom zawodowym.

Oddział cele realizuje wykonując zadania informacyjno-edukacyjne oraz poprzez działania kontrolne egzekwujące od pracodawców obowiązki wynikające z krajowych i wspólnotowych aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym głównie Działu X Kodeksu Pracy.

- **zadania informacyjno-edukacyjne**

W 2022r. w trakcie prowadzonych kontroli zakładów pracy pracownicy Oddziału HP:

- prowadzili czynne poradnictwo w aspekcie zagrożeń zawodowych, oceny narażenia w oparciu o przeprowadzone badania środowiska pracy, przedsięwzięć eliminujących lub ograniczających ich wpływ oraz przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego, szczególną uwagę zwracając na szkodliwe dla zdrowia pracowników czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne oraz ergonomiczne czynniki środowiska pracy związane ze sposobem wykonywania pracy.
- rozpowszechniali informację o trwającej kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą w Bilbao „Zdrowe i bezpieczne miejsca pracy, Dźwigaj z głową” – na lata 2020–2022. Informacje o trwającej ww. kampanii zamieszczano na stronie internetowej PSSE Białostok oraz na „facebooku”.
- sprawdzali przestrzeganie zakazu palenia tytoniu, oceniając prawidłowość wyznaczonych miejsc do palenia tytoniu, organizacji palarni oraz ustalają przyczyny nie respektowania zakazu palenia tytoniu w zakładach – prowadząc jednocześnie akcję informacyjną w tym aspekcie i egzekwując obowiązujące przepisy prawa.

W 2022r. na stronie internetowej PSSE Białostok oraz na „facebooku” Oddział HP zamieszczał informacje dotyczące komunikatów wydanych przez Międzyresortową Komisję do Spraw Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy.

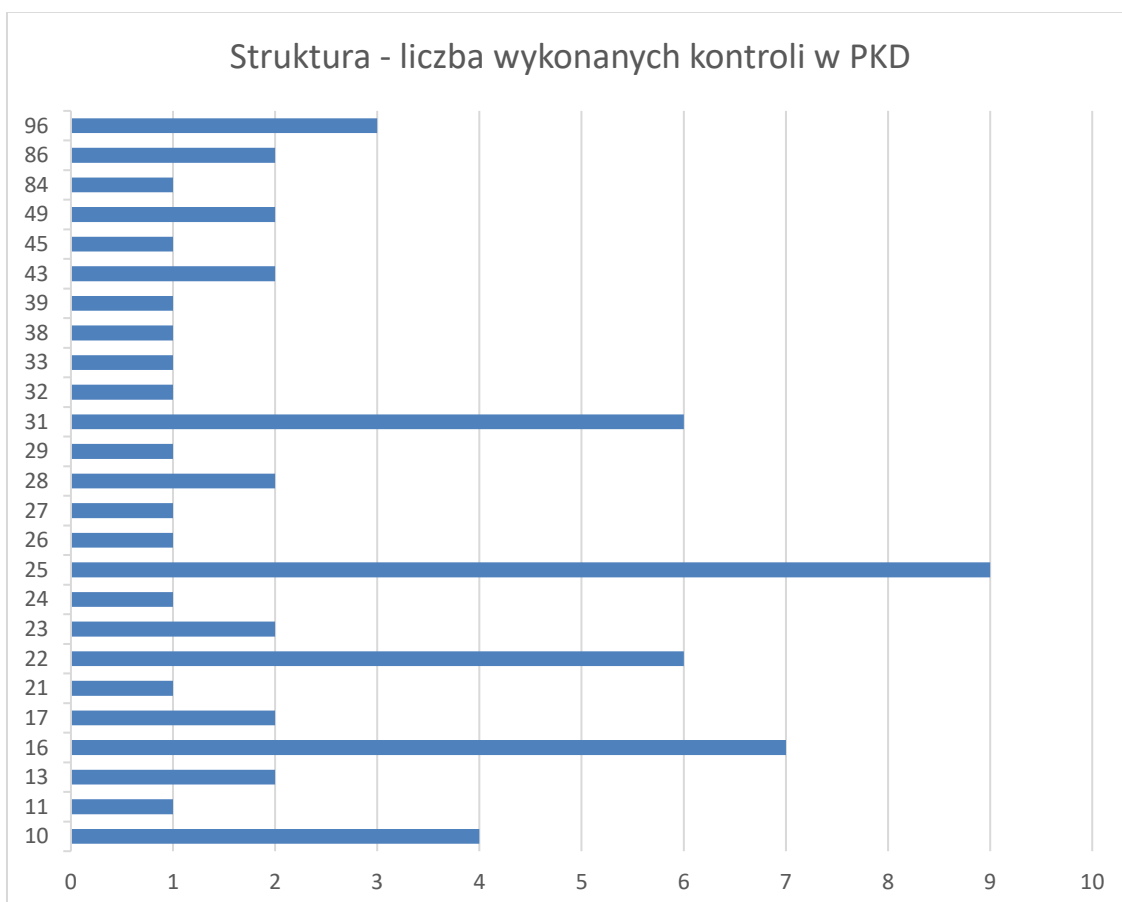
- **działania kontrolne**

W 2022r. skontrolowano 62 zakłady pracy (tj. około 9% wszystkich zewidencjonowanych zakładów), w których przeprowadzono 62 kontrole, w tym w 39 stwierdzono uchybienia. Wśród przeprowadzonych kontroli 59 stanowiły kontrole planowane, 3 nieplanowane kontrole problemowe i przeprowadzone na wniosek złożonych interwencji.

Ilość przeprowadzonych kontroli, ich rodzaj i strukturę przedstawiają poniższe wykresy graficzne

Zestawienie liczby przeprowadzonych kontroli według Polskiej Klasyfikacji Działalności

LISTA KODÓW PKD POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI DO WW. WYKRESU

Dział PKD	Rodzaj działalności zakładu pracy
10	PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH
11	PRODUKCJA NAPOJÓW
13	PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNYCH
16	PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA
17	PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU
21	PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH
22	PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH
23	PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH
24	PRODUKCJA METALI
25	PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH
26	PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH
27	PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH
28	PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ
29	PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI
31	PRODUKCJA MEBLI
32	POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW
33	NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ
35	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
36	POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY
38	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW
39	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI
43	ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZ
45	NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH
49	TRANSPORT LĄDOWY
84	ADMINISTRACJA PUBLICZNA
85	EDUKACJA
86	OPIEKA ZDROWOTNA
96	POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

Zestawienie przeprowadzonych kontroli do kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości

Najczęstsze uchybienia stwierdzane podczas kontroli to:

- brak lub nieaktualne wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia pracowników na stanowiskach pracy,
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego,
- zły stan zaplecza higieniczno-sanitarnego oraz urządzeń,
- zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń pracy,
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych :
  - brak aktualnego rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi,
  - brak rejestru pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych,
  - nie poinformowano pracowników o narażeniu na czynnik rakotwórczy/mutagenny i nie przeszkolono w tym zakresie,
- uchybienia w zakresie czynników biologicznych :
  - brak opracowanej procedur postępowania w przypadku narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny,

- brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia w zakładzie dla pracowników,
- brak przeszkolenia w zakresie bezpiecznej pracy w środowisku występowania szkodliwego czynnika biologicznego,
- uchybienia w zakresie niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym:
  - brak lub nieaktualny spis stosowanych substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie w zakładzie pracy,
  - brak lub niewłaściwa karta charakterystyki (udostępnianej pracownikom) stosowanej substancji lub mieszaniny chemicznej stwarzającej zagrożenia,
  - brak prawidłowego oznakowania stosowanych mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie,
  - stosowanie mieszanin chemicznych po terminie przydatności,
  - brak natrysków ratunkowych dla pracowników pracujących z substancjami żrącymi,
- brak opracowanego przez pracodawcę programu działań organizacyjno-technicznych dla ograniczenia narażenia na hałas i drgania mechaniczne,
- inne:
  - stwierdzono przekroczenia norm higienicznych czynnika fizycznego i chemicznego dla pracowników na stanowiskach pracy,
  - stwierdzono niewłaściwe warunki natężenia oświetlenia elektrycznego na stanowiskach pracy,
  - brak przeprowadzonej analizy stanu zdrowia pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia norm higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia,
  - brak lub niewłaściwie prowadzony rejestr badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
  - niewłaściwie zorganizowane stanowiska pracy np. nie osłonięte stanowiska spawania narażające innych pracowników na promieniowanie ultrafioletowe,
  - niewłaściwie wypełniane skierowania na badania lekarskie pracowników (np. brak informacji o wielkości narażenia),
  - brak lub nie zapewniono odzieży i obuwia roboczego / środków ochrony indywidualnej dla pracownika,
  - brak stosowania przez pracowników odzieży i obuwia roboczego,
  - brak wyznaczonej osoby przeszkolonej do udzielania pierwszej pomocy wskazanej przy apteczce w zakładzie pracy.

W związku z powyższym wystawiono 39 decyzji administracyjnych, w tym 33 tzw. Nakazowych oraz 6 tzw. Umarzających, które dotyczyły usunięcia nieprawidłowości przez przedsiębiorcę przed wydaniem decyzji nakazowej.

- **Ocena zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia w skontrolowanych zakładach pracy**

W 62 skontrolowanych zakładach pracy pracuje 7210 osób, w tym w ekspozycji na czynniki szkodliwe dla zdrowia 4767 osób.

Analiza narażenia zawodowego na czynniki szkodliwe dla zdrowia przeprowadzona na podstawie wyników badań i pomiarów wykazała, że w warunkach przekroczonych dopuszczalnych norm higienicznych czynników szkodliwych w środowisku pracy pracuje 405 osób. Przekroczenia przedmiotowe stwierdzono w 19 skontrolowanych zakładach.

Tabela: Zestawienie liczby osób pracujących w warunkach przekroczonych dopuszczalnych norm higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia

Nazwa czynnika szkodliwego dla zdrowia pracownika	Liczba osób pracujących w przekroczeniu wartości higienicznych tj. maksymalnych dopuszczalnych ekspozycji MDE, najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia NDS/N	% zatrudnionych w warunkach ponadnormatywnych w całej grupie narażonych na ten czynnik szkodliwy	zakłady pracy i stanowiska, gdzie stwierdzano przekroczenia wartości norm higienicznych, tj.: maksymalnych dopuszczalnych ekspozycji MDE, najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia NDS/N
Promieniowanie optyczne (promieniowanie widzialne i ultrafioletowe)	291	100%	- zakłady produkcji metalowych elementów konstrukcyjnych oraz maszyn ogólnego przeznaczenia na

			stanowiskach spawania elektrycznego
Hałas słyszalny	103	3,6%	- głównie zakłady produkcji wyrobów z drewna oraz produkcji wyrobów tekstylnych
Pyły drewna	10	0,7%	- zakłady produkcji wyrobów z drewna

Celem weryfikacji zagrożeń zawodowych, stwierdzonych w badaniach przeprowadzonych przez pracodawców, wykonywano z nadzoru w zakładach pracy badania środowiska pracy. W wyniku prowadzonych przez Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Białymstoku badań w 2 zakładach stwierdzono przekroczenia norm higienicznych hałasu dla pracowników na stanowiskach pracy.

Stwierdzone na podstawie pomiarów, przekroczenia dla pracowników dopuszczalnych dawek czynników szkodliwych dla zdrowia ustalonych normami higienicznymi, skutkowało wdrożeniem postępowań administracyjnych, w wyniku których wydano :

- 4 nakazy zobowiązujące pracodawców do obniżenia do obowiązujących norm przekroczonych wartości czynników szkodliwych dla zdrowia pracownika na stanowiskach pracy,
- 4 nakazy zobowiązujące pracodawców do monitoringu stanu zdrowia i przeprowadzenia analizy stanu zdrowia pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczonych norm higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia,
- 2 nakazy zobowiązujące pracodawców do opracowania i wdrożenia programu działań organizacyjno – technicznego w celu ograniczenia narażenia na czynnik szkodliwy.

W celu obniżenia narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, pracodawcy wdrażają różnorodne środki zaradcze. Najbardziej efektywne okazały się przedsięwzięcia techniczne i technologiczne w zakresie:

- skrócenie rzeczywistego czasu ekspozycji (rotacja, dublowanie pracowników),
- wymiany i modernizacji parku maszynowego,
- technicznych rozwiązań,
- napraw, konserwacji sprzętu i maszyn,

Zakłady także wyznaczają i oznakowują strefy zagrożeń wokół źródeł emisji szkodliwego promieniowania, hałasu co daje również efekt istotnego zmniejszenia stopnia narażenia. W przypadku

wyczerpania możliwości technicznych, technologicznych i organizacyjnych pracodawcy są obligowani do bezwzględnego nadzorowania przestrzegania i stosowania przez pracowników właściwie dobranych środków ochrony indywidualnej. Dobrze dobrane ochrony indywidualne, posiadające certyfikaty na znak bezpieczeństwa i deklarację zgodności oraz egzekwowanie ich stosowania przez pracowników w procesie pracy powodują minimalizację lub eliminację narażenia na określony czynnik szkodliwy dla zdrowia. Ma to szczególne znaczenie w pracach narażających na promieniowania optyczne oraz hałas.

- **Czynniki rakotwórcze i mutagenne dla zdrowia w środowisku pracy**

Narażenie zawodowe pracowników powiatu grodzkiego na czynniki rakotwórcze lub mutagenne było monitorowane poprzez przeprowadzane kontrole oraz zbieranie i analizowanie „Informacji o substancjach, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym”, które corocznie w terminie do dnia 15 stycznia są przekazywane przez pracodawcę do Inspekcji Sanitarnej. Dane te następnie są uzupełniane i przechowywane w centralnym rejestrze Instytutu Medycyny Pracy im. prof. dr. J. Nofera w Łodzi. Należy wspomnieć, iż pracodawca dodatkowo jest obowiązany prowadzić rejestr pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczym lub mutagennym i przechowywać go przez okres 40 lat po ustaniu narażenia, a w przypadku likwidacji zakładu pracy - przekazać właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu. Powyższe jest podyktowane długimi okresami latencji nowotworów zawodowych. Okres latencji upływający od początku narażenia do wystąpienia klinicznych objawów chorobowych może trwać od kilku do kilkudziesięciu lat (najczęściej dla nowotworów zawodowych jest dłuższy niż 20 lat).

Wykaz nowotworów złośliwych powstałych w następstwie działania czynników rakotwórczych występujących w środowisku pracy określa punkt 17 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2022r. poz.1836). Należą do nich: rak płuca, rak oskrzela, międzybłoniak opłucnej lub otrzewnej, nowotwór układu krwiotwórczego, nowotwór skóry, nowotwór pęcherza moczowego, nowotwór wątroby, rak krtani, nowotwór nosa i zatok przynosowych oraz nowotwory wywołane działaniem promieniowania jonizującego.

W 2022 r. przeprowadzono kontrole w 25 zakładach z czynnikami rakotwórczymi, w 9 stwierdzono uchybienia wynikające z nieprzestrzegania przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2235).

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano łącznie 9 decyzji.

W narażeniu w zakładach, gdzie występują czynniki rakotwórcze pracuje 394 pracowników, w tym najwięcej:

Lp.	PKD	Działalność	Liczba osób pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne
1	16	Produkcja wyrobów z drewna	185
2	31	Produkcja mebli	84
3	22	Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych	50
4	86	Opieka zdrowotna	38
5	32	Pozostała produkcja wyrobów	11

Występujące na stanowiskach pracy w skontrolowanych zakładach czynniki rakotwórcze lub mutagenne to:

Czynniki fizyczne

1. Promieniowanie jonizujące- 20 osób dot., głównie pracowników służby zdrowia wykonujących prace diagnostyczne na urządzeniach wykorzystujących promieniowanie rtg.

Czynniki chemiczne (substancje i mieszaniny zawierające w składzie substancje rakotwórcze)

1. Formaldehyd – 22 osoby – dot. pracowników służby zdrowia stosujących formalinę oraz pracowników laboratoriów.
2. Tlenek chromu - 6 osób – dot. pracowników wykorzystujących substancję w procesach galwanizacji.
3. Azotan niklu II – 5 osób – dot. pracowników wykorzystujących mieszaninę z rakotwórczym związkiem w zakładzie produkcji maszyn.
4. Azbest – 3 osoby – dot. pracowników wykonujących prace demontażu płyt azbestowych.
5. Fenoloftaleina- 3 osoby – dot. pracowników laboratoriów.
6. Związki chromu VI, tlenki niklu – 2 osoby– dot. pracowników wykonujących prace spawania stali kwasoodpornej.

Procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

1. Prace związane z narażeniem na pył drewna – 317 osób – dot. pracowników zatrudnionych w ekspozycji na pył drewna w zakładach obróbki drewna, produkcji mebli i innych.
2. Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną - frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy - 14 osób – dot. pracowników pracujących w ekspozycji na pył z zawartością krzemionki krystalicznej dokonujących obróbki mechanicznej materiałów zawierających ją w składzie.
3. Procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, obecnych w sadzy węglowej, smołach węglowych i pakach węglowych – 4 osoby – dot. pracowników dokonujących czyszczenia przewodów kominowych z sadzy węglowej.

W celu zminimalizowania zawodowego narażenia pracujących na czynniki rakotwórcze w środowisku pracy podejmowane są wielokierunkowe działania profilaktyczne.

Radykalną metodą jest eliminacja czynnika rakotwórczego z procesu technologicznego, zamiana na inny nie rakotwórczy lub zminimalizowanie ilości pracowników i czasu ekspozycji podczas procesu pracy. Narażenie na fizyczne i chemiczne czynniki rakotwórcze jest także minimalizowane poprzez różnorodne ochrony zbiorowe i indywidualne. Ograniczany jest dostęp tych czynników do organizmu pracownika poprzez rozwiązania techniczne wentylacji, hermetyzację i automatyzację procesów technologicznych, bezpośrednie ochrony dróg oddechowych, środki ochrony całego ciała, kończyn górnych i dolnych.

Grupę szczególnego zagrożenia na rakotwórczy azbest - stanowią pracownicy zakładów usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „*Programu Oczyszczania kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”. W związku dużym ryzykiem związanym z generowaniem włókien azbestowych do środowiska podczas prac demontażowych płyt eternitowych nie należy pozbywać się ich samodzielnie. Prace demontażowe powierzane są specjalistycznym firmom, których pracownicy są wyposażeni w odpowiednie środki ochrony indywidualnej oraz posiadają wiedzę i są przeszkoleni, w jaki sposób usuwać płyty by emisja pyłu zawierającego azbest była jak najmniejsza. Dotyczy to nie tylko usuwania, ale też przewożenia ich na wysypisko odpadów niebezpiecznych. Powyższe przyczynia się do zabezpieczenia zdrowia pracowników wykonujących te prace , jak również zdrowia osób zamieszkujących w obrębie przeprowadzanej rozbiórki.

W 2022r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku wpłynęło od dziesięciu wykonawców 25 zgłoszeń zamiaru przeprowadzenia prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest z miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej. Skontrolowano w sumie 9 firm zajmujących się demontażem i transportem wyrobów

zawierających azbest, w tym 7 podczas prac rozbiórkowych czy też podczas prac załadunkowych i transportowych wyrobów zawierających azbest. Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano szczególną uwagę na zabezpieczenie pracowników w odpowiednie środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze, przeszkolenia pracownicze oraz na właściwe wykonywanie tych prac celem zminimalizowania emisji rakotwórczego azbestu do środowiska. Nie stwierdzono nieprawidłowości i naruszeń wynikających z przepisów prawnych.

- **Ocena zagrożenia biologicznymi czynnikami szkodliwymi dla zdrowia w środowisku pracy**

Narażenie zawodowe pracowników powiatu ziemskiego na szkodliwe czynniki biologiczne było monitorowane poprzez przeprowadzane kontrole. W 2022r. skontrolowano 15 zakładów, w których narażonych na oddziaływanie szkodliwych czynników biologicznych zaliczonych do gr. 2 zagrożenia pracowało 1605 osób, natomiast na czynniki biologiczne zaliczone do gr. 3 zagrożenia narażonych było 1450 osób.

Najwięcej pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne było zatrudnionych w podmiotach służby zdrowia (1404 osób), zakładach produkcji wyrobów tartacznych (137 osób), oraz obiektach produkcji artykułów spożywczych (49 osób).

W wyniku przeprowadzanych kontroli w 1 zakładzie pracy stwierdzono uchybienia wynikające z nieprzestrzegania przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz.U.2005r., Nr 81 poz.716 z późn. zm.).

Grupą szczególnego zagrożenia na czynniki biologiczne w środowisku pracy stanowią pracownicy zakładów usług pogrzebowych. W latach 2021-2022 realizowano temat problemowy związany z nadzorem nad warunkami pracy i narażeniem zawodowym pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych. Przeprowadzono 17 kontroli w 15 zakładach pracy (9 powiat grodzki i 6 powiat ziemski), w których zatrudnionych było 57 osób, w tym 35 osób pracowało w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 10 zakładach stwierdzono uchybienia.

Najczęściej stwierdzone uchybienia dotyczyły:

- braku lub niewłaściwie opracowanej oceny ryzyka zawodowego bez uwzględnienia występowania szkodliwych czynników biologicznych na stanowisku pracy oraz stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych,
- braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku aktualnych badań lekarskich pracowników,
- nie przedłożono dokumentów potwierdzających uodpornienie pracowników, którym zleca się prace stwarzające ryzyko narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny z grupy 3 zagrożenia (KZM, WZW B),
- braku procedur/instrukcji bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
- braku zapewnionego sprawnie funkcjonującego systemu udzielania pierwszej pomocy, w tym braku wyznaczonych przeszkolonych pracowników do udzielania pierwszej pomocy w zakładzie pracy,
- stosowania niezgodnie z przeznaczeniem płynów do dezynfekcji powierzchni,
- braku stosowania procedur mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracowników przed zakażeniem wirusem SARS-CoV-2.

Stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości oraz ich usunięcie przez pracodawcę w zakresie przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego, sporządzenia instrukcji bhp, czy też procedur bezpiecznego postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym, w tym wirusem SARS CoV-2 oraz zaznajomienie się pracownika z ww. dokumentami przyczyniło się niewątpliwie do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia świadomości i wiedzy na temat zagrożeń zawodowych, a tym samym bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników. Dopuszczanie przez pracodawców do pracy pracowników bez aktualnych badań okresowych oraz powierzanie prac, których wykonywanie związane jest z narażeniem na kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym - wirusem zapalenia wątroby typu B i wirusem kleszczowego zapalenia mózgu zakwalifikowanym do grupy 3 zagrożenia, pracownikom nie zabezpieczonym, w tym nie uodpornionym przy użyciu dostępnych szczepionek może stwarzać zagrożenie dla zdrowia pracownika. Ponadto w ramach prowadzonych kontroli udzielano informacji w zakresie zagrożeń zawodowych związanych z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy, zasad BHP na stanowisku pracy, stosowania podczas wykonywania czynności środków ochrony indywidualnej, postępowania z niebezpiecznymi mieszaninami chemicznymi (preparatami biobójczymi), w tym umiejętności właściwej interpretacji kart charakterystyki oraz odczytywania oznakowania i klasyfikacji niebezpiecznych mieszanin chemicznych, procedur postępowania

ze środkami dezynfekcyjnymi (dezynfekcja rąk, sprzętu, pomieszczeń) oraz zapobiegania zwalczania i szerzenia się koronawirusa SARS CoV-2 w środowisku pracy w związku z panującą pandemią.

- **Choroby zawodowe**

Następstwem oddziaływania szkodliwych warunków pracy są choroby zawodowe. W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku wszczął 8 postępowań w sprawie zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych pracowników z powiatu ziemskiego. Po dokonaniu analizy zgromadzonych dokumentów medycznych i stopnia narażenia zawodowego na czynniki szkodliwe dla zdrowia wydano 8 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i były to choroby zakaźne – głównie odkleszczowe. W pozostałych przypadkach nie odnotowano chorób zawodowych.

**Struktura stwierdzonych chorób zawodowych w 2022 roku
i analiza porównawcza z okresem od 2008 roku.**

Jednostka chorobowa	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych								1			2				
Alergiczny nieżyt nosa			1												
Przewlekłe choroby narządu głosu	1	1			1										
Choroby skóry	1						1								
Choroby zakaźne i inwazyjne, w tym:	23	14	13	19	11	10	15	9	9	17	9	17	6	6	8
-Wirusowe zapalenie wątroby typu C				1											
-Kleszczowe zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych	2		2	3		2	4	2	1	3	3	4		4	3
-Bakteryjne zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych						1									
-Borelioza	21	14	11	15	11	7	11	7	6	14	6	13	6	2	4
-Tularemia									1						1
-Gruźlica									1						
Zespół cieśni nadgarstka				1		1									
Zawodowe uszkodzenie słuchu			1			1									
OGÓŁEM	25	15	15	20	12	12	16	10	9	17	11	17	6	6	8

Istotne w zapobieganiu chorobom zawodowym jest zapewnienie przez pracodawców właściwych, zgodnych z obowiązującymi przepisami higieny pracy warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz prowadzenie prawidłowej profilaktyki lekarskiej w zakładach pracy. W większości skontrolowanych w roku sprawozdawczym zakładów pracy nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości z zakresu profilaktycznych badań lekarskich pracowników. Pracownicy w większości przypadków kierowani są z właściwą częstotliwością na te badania, a przeprowadzane badania dodatkowe są adekwatne do narażenia zawodowego, co świadczy, że informacja w skierowaniu udzielana przez pracodawców o zagrożeniach zawodowych w środowisku pracy zatrudnionych, jest w większości przypadków pełna i zgodna z rzeczywistością. Badania te wykonują placówki służby zdrowia i lekarze posiadający odpowiednie uprawnienia.

W roku minionym stwierdzono prawidłową realizację monitoringu stanu zdrowia pracowników wykonujących pracę w warunkach występowania przekroczeń norm higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia. Analizy stanu zdrowia są pełne i coraz bardziej przystępne dla pracodawców, umożliwiające obserwację procesu skutków zdrowotnych w związku z narażeniem, co umożliwia właściwą profilaktykę i niedopuszczenie do rozwoju chorób zawodowych.

W roku sprawozdawczym stwierdzono 8 odkleszczowych chorób zawodowych tj. boreliozę, kleszczowe zapalenia mózgu i tularemie. Dotyczyły one rolników narażonych na czynniki biologiczne w środowisku pracy.

Zgodnie z §16 ust.2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz.U.2005r., Nr 81 poz.716 z późn. zm.) pracodawca może zlecać wykonywanie prac związanych z narażeniem na kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym zakwalifikowanym do grupy 3 zagrożenia (np. wirus kleszczowego zapalenia mózgu), pracownikom właściwie zabezpieczonym, w tym uodpornionym przy użyciu dostępnych szczepionek. W zakładach pracy jest realizowany ww. obowiązek, a pracownicy narażeni w środowisku pracy na pokłucie przez kleszcza są na koszt pracodawcy szczepieni celem uodporniania przeciw KZM, co stanowi najskuteczniejsze zabezpieczenie przed zachorowaniem na tą groźną chorobę.

Powyższe nie dotyczy rolników, którzy nie są objęci nadzorem organów państwowych nad warunkami pracy w ich indywidualnych gospodarstwach rolnych, a także nie są objęci profilaktyczną ochroną zdrowia. Na stałym poziomie od wielu lat utrzymują się stwierdzenia chorób zawodowych odkleszczowych m.in.: kleszczowe zapalenie mózgu, którą można ograniczyć poprzez szczepienia.

Nadzór nad Chemikaliami

W dziedzinie chemicznego bezpieczeństwa zdrowotnego egzekwujemy:

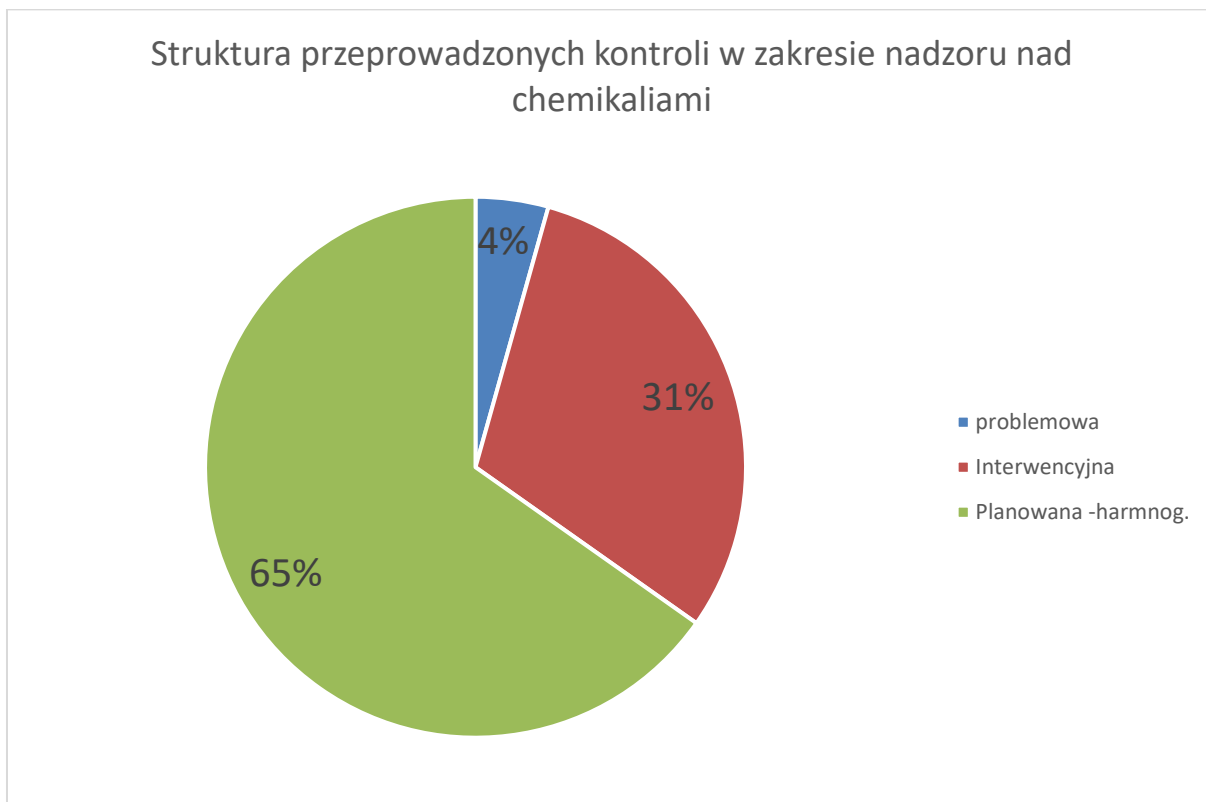
- przestrzeganie, przez osoby wprowadzające substancje i mieszaniny chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przez użytkowników substancji lub mieszanin chemicznych, obowiązków wynikających z ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach i rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady,
- przestrzeganie przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej,
- przestrzeganie przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu i stosowania oraz właściwości środków powierzchniowo czynnych i detergentów.
- przestrzeganie przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

Kontrola przestrzegania ww. przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne ma na celu:

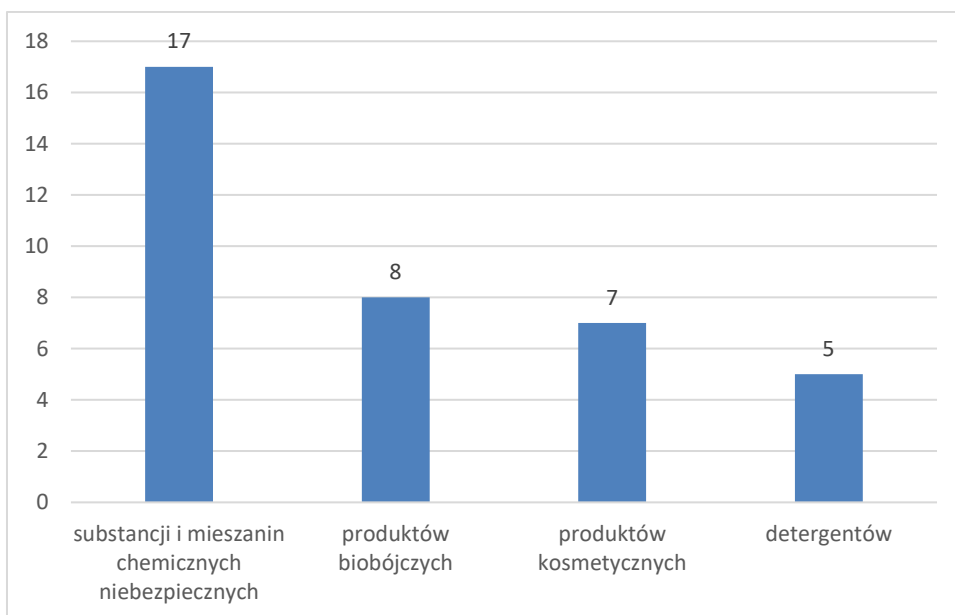
- wdrożenie zasad określających warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji i mieszanin chemicznych oraz środków powierzchniowo czynnych i detergentów, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka, w tym pracownika lub na środowisko,
- zapobieganie zagrożeniom dla zdrowia człowieka w tym pracownika, które mogą być wynikiem działania produktów biobójczych lub kosmetycznych.

W 2022r. przeprowadzono 23 kontrole w ww. zakresie.

Liczba przeprowadzonych kontroli z zakresu wprowadzania do obrotu:

- **Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi niebezpiecznymi**

Nadzór, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 REACH, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. (CLP) w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, prowadzony był bezpośrednio w zakładach pracy i u podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych oraz u dystrybutorów.

W 2022 roku przeprowadzono 17 kontroli, w tym 9 kontroli w podmiotach odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu mieszanin chemicznych niebezpiecznych oraz 8 kontroli u dystrybutorów. Sporządzono 4 protokoły z uchybieniami.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in.:

- udostępniania przez przedsiębiorców odbiorcom niewłaściwej i nieaktualnej karty charakterystyki substancji lub mieszaniny chemicznej niebezpiecznej,
- wprowadzania mieszanin chemicznych niebezpiecznych do obrotu z niewłaściwym oznakowaniem preparatu,
- brak dokonanego zgłoszenia mieszaniny chemicznej niebezpiecznej do ośrodka zatruczeń tj. do bazy PCN (ang. poison centre notification – PCN).

Obowiązek usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości egzekwowano w ramach poprowadzonego postępowania administracyjnego i wystawienia na przedsiębiorców decyzji administracyjnej.

W 2022 r. uczestniczono i realizowano projekt REACH-EN-FORCE-10 (REF-10) z inicjatyw Forum wymiany informacji Europejskiej Agencji Chemikaliów dotyczący zintegrowanej kontroli produktów chemicznych. Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku przeprowadzono 2 kontrole (1 kontrola powiat ziemski), które dotyczyły zakazu stosowania barwników azowych w wyrobach włókienniczych przez przedsiębiorcę i wynikające z przepisów załącznika XVII REACH.

W związku z śmiertelnymi zatruciami metanolem stwierdzanymi w Polsce dokonano 2 kontrole u przedsiębiorców z listy dystrybucyjnej mogących wprowadzać do obrotu zakazany przepisami załącznika XVII REACH produkt (denaturat-do celów przemysłowych). W wyniku kontroli nie stwierdzono w obrocie produktów z kwestionowanych partii.

W związku z wysokim ryzykiem dla zdrowia stwarzającym przez mieszaniny chemiczne niebezpieczne wymienione w ww. załączniku XVII REACH na kontrolach sprawdzane są ograniczenia wprowadzanych lub stosowanych przedmiotowych mieszanin lub wyrobów.

Ponadto przeprowadzono 59 kontroli u przedsiębiorców stosujących substancje i mieszaniny chemiczne niebezpieczne w działalności zawodowej. W 4 kontrolach stwierdzono uchybienia.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in.:

- udostępniania pracownikom niewłaściwej karty mieszaniny chemicznej niebezpiecznej stosowanej w procesach pracy,
- braku właściwego oznakowania mieszaniny chemicznej niebezpiecznej stosowanej przez pracowników w procesach pracy,
- braku aktualnego spisu stosowanych substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych w zakładzie pracy,
- stosowania przeterminowanej w zakładzie pracy substancji chemicznej niebezpiecznej.

Stwierdzone nieprawidłowości w ramach poprowadzonego postępowania administracyjnego były egzekwowane poprzez nałożone na przedsiębiorców decyzje administracyjne, które wykonali.

- **Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych**

Nadzór, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 24) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych (Dz. U. UE L 2012.167.1 z dnia 27 czerwca 2012 r., z późn. zm.), prowadzony był bezpośrednio w podmiotach odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego oraz u dystrybutorów.

W roku 2022r. przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych, w tym 3 kontrole w podmiotach odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego oraz 5 kontroli u dystrybutorów. W 2 kontrolach stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych bez właściwego oznakowania opakowania.

Ponadto, podczas kontroli warunków zdrowotnych środowiska pracy przeprowadzanych w zakładach pracy dokonano 9 kontroli w zakresie bezpiecznego stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej. Nie stwierdzono nieprawidłowości ww. zakresie.

- **Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu detergentów**

Nadzór, w zakresie przestrzegania przepisów rozporządzenia (WE) Nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004r. w sprawie detergentów (Dz. U.UE.L 2004.104.1 z późn. zm.) prowadzony był bezpośrednio w podmiotach odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu detergentów.

W 2022 roku przeprowadzono 5 kontroli. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości wynikających z przepisów ww. rozporządzenia.

- **Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych**

Produkty kosmetyczne udostępniane na rynku powinny być bezpieczne dla zdrowia, a ich oznakowanie służące do informowania konsumentów powinno zawierać dokładne i zrozumiałe wskazania zgodne z obowiązującymi przepisami.

Nadzór, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz. U. z 2018r. poz. 2227) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009, str. 59, z późn. zm.) prowadzony był bezpośrednio w podmiotach odpowiedzialnych za wprowadzanie produktu kosmetycznego do obrotu oraz u dystrybutorów.

W roku 2022r. przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych, w tym 5 kontroli w podmiotach odpowiedzialnych za wprowadzenie produktu kosmetycznego do obrotu oraz 1 kontrolę u dystrybutora. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Z uwagi na otrzymanie informacji z systemu RAPEX dotyczących produktu kosmetycznego mogącego stwarzać zagrożenie z uwagi na zanieczyszczenie mikrobiologiczne dokonano poboru prób przedmiotowego produktu do badań mikrobiologicznych w zakresie *Pseudomonas aeruginosa*. W przebadanych partiach produktów wprowadzanych do obrotu przez przedsiębiorcę nie stwierdzono szkodliwej dla zdrowia bakterii.

- **Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem prekursorów kategorii 2 i 3 wynikający z zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii**

Prekursory grupy 2 i 3 w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii to substancje służące do produkcji narkotyków lub substancje będące substratami w reakcjach chemicznych prowadzących do otrzymania narkotyków.

W 2022r. skontrolowano 10 zakładów pracy stosujących prekursory 2 i 3 kategorii.

W 2022 roku nie odnotowano przypadków zgłoszeń przez podmioty gospodarcze nietypowych zamówień lub transakcji z udziałem prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, które mogły budzić podejrzenie wykorzystania substancji do celów nielegalnego wytwarzania środków odurzających lub substancji psychotropowych.

Nadzorowane podmioty gospodarcze przysyłają informacje dotyczące prowadzonych transakcji z udziałem prekursorów narkotyków oraz legalnego ich wykorzystania w działalności zawodowej. Przedmiotowe informacje są szczegółowo weryfikowane i zbierane na podstawie formularza INCB i przekazywane ostatecznie do Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku w 2022r. nie wydawał zezwoleń na wywóz prekursorów narkotyków kategorii 3 do krajów trzecich.

- **Nadzór nad przestrzeganiem przez podmioty zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.**

W 2022 roku pracownicy Oddział Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami realizując ustawowo powierzone zadania w zakresie przeciwdziałania wytwarzaniu lub wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych monitorowali rynek środków zastępczych. W związku z pojawieniem dużej ilości sklepów, których asortyment opiera się na produktach konopnych oraz w związku z pojawieniem się na terenie RP środków zastępczych zawierających w swoim składzie substancję HHC-O dokonano przeglądu sklepów internetowych prowadzonych przez przedsiębiorców z terenu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku. Nie stwierdzono wprowadzania produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, iż są to środki zastępcze tzw. dopalacze.

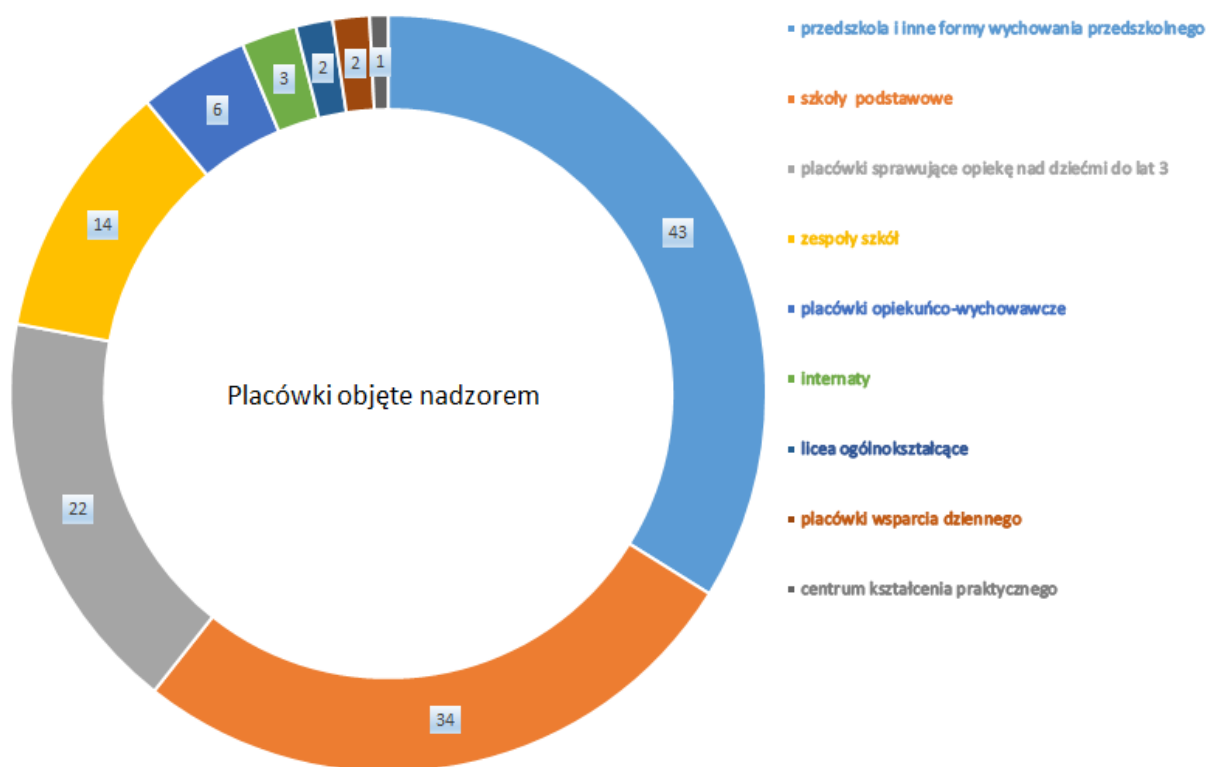
Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku we współpracy z podmiotami leczniczymi monitoruje zatrucia środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Z zebranych danych z terenu działania w roku 2022 odnotowano 11 przypadków „zatruc lub podejrzeń zatrucia środkami zastępczymi lub nową substancją psychoaktywną” zgłoszonych przez powyższe podmioty. Wszystkie zgłoszenia zostały dokonane przez SOR Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Białymstoku i dotyczyły osób małoletnich. Informacje te niezwłocznie przesyłano do Komendy Miejskiej Policji Wydziału do Walki z Przestępczością Narkotykową w Białymstoku i Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz wpisywano do krajowej bazy Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach.

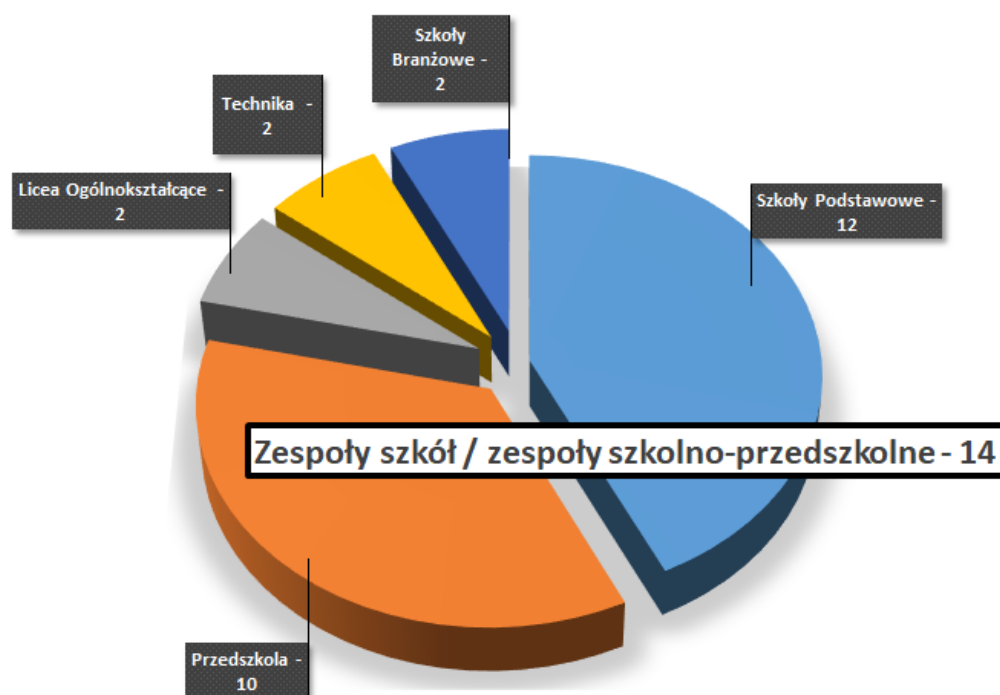
W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych w roku 2022 wydano 4 decyzje, w tym: 1 decyzję odmawiającą umorzenia kary pieniężnej, 1 decyzję rozłożenia na raty nałożonej kary pieniężnej oraz 2 decyzje wydane przez sekcję ekonomiczną dot. umorzenia należności wynikających z nałożonych kar pieniężnych.

Obiekty nauczania i wychowania

Na terenie powiatu ziemskiego nadzorem objęto 127 placówek nauczania, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży, w tym 22 placówki sprawujące opiekę nad dziećmi w wieku do 3 lat, 43 przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, 34 szkoły podstawowe, 2 licea ogólnokształcące, 14 zespołów szkół, 3 internaty, 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych, 2 placówki wsparcia dziennego i 1 centrum kształcenia praktycznego.

Ponadto wyodrębniono funkcjonowanie w zespołach szkół następujących rodzajów placówek nauczania i wychowania:

W ramach sprawowanego nadzoru skontrolowano 94 placówek stałych i 14 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży.

Stan sanitarny i techniczny obiektów nauczania i wychowania

Wydano 4 decyzje administracyjne na poprawę stanu technicznego obiektów, znajdujących się w nich urządzeń i sprzętu. Wydano 5 decyzji administracyjnych prolongujących terminy wykonania decyzji wydanych w latach poprzednich. Ze względu na brak środków finansowych przewidzianych na prace remontowe, terminy wykonania decyzji prolongujących ustalano głównie na 2023 rok. Wyzekwawano wykonanie w całości 6 decyzji administracyjnych.

Podczas kontroli przeprowadzonych w 2022 roku nie stwierdzono placówek o złym stanie sanitarno-technicznym, jak również placówek, które nie zapewniły prawidłowych warunków do utrzymania higieny osobistej.

W żadnym z kontrolowanych obiektów nie stwierdzono zaniedbań w zakresie czystości i porządku. Nie stosowano sankcji karnych w postaci mandatu.

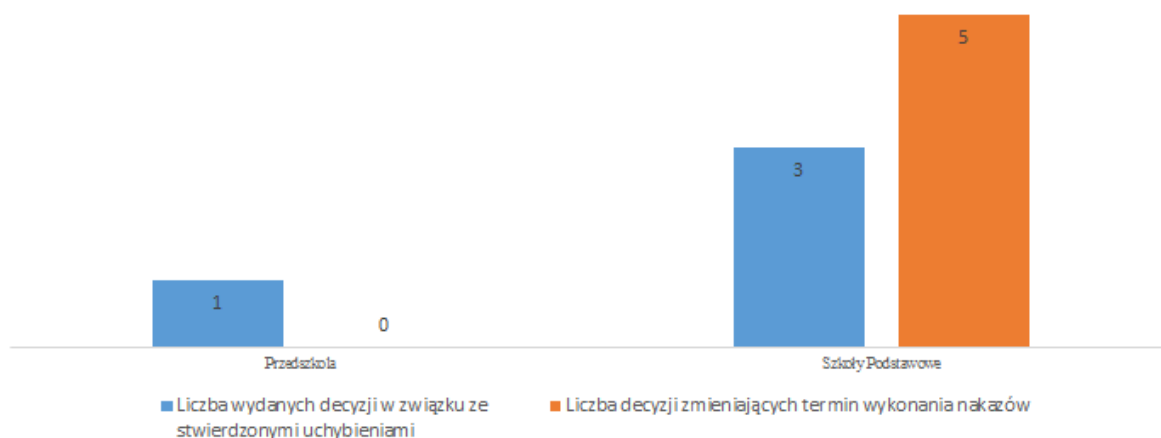

Szczegółowe informacje w rozbiciu na rodzaje zakładów nauczania i wychowania przedstawiono w tabeli:

Nadzór sanitarny nad placówkami nauczania i wychowania w 2022 roku

Rodzaj zakładu	liczba placówek w ewidencji	liczba placówek publicznych	Liczba placówek niepublicznych	liczba placówek skontrolowanych	liczba placówek o złym stanie sanitarno-technicznym	nieprawidłowe warunki do utrzymania higieny	liczba wydanych decyzji w związku ze stwierdzonymi uchybieniami	liczba decyzji zmieniających termin wykonania nakazów
1	2	3	4	5	6	7	8	9
żłobki/kluby malucha	22	6	16	16	0	0	0	0
przedszkola	43	32	11	35	0	0	1	0
szkoły podstawowe	34	30	4	22	0	0	3	5
licea ogólnokształcące	2	2	0	1	0	0	0	0
zespoły szkół	14	13	1	12	0	0	0	0
internaty	3	2	1	1	0	0	0	0
placówki opiekuńczo-wychowawcze	6	5	1	6	0	0	0	0
placówki wsparcia dziennego	2	0	2	1	0	0	0	0
centra kształcenia praktycznego	1	1	0	0	0	0	0	0
ogółem	127	91	91	94	0	0	4	5

Prowadzone postępowania administracyjne

W żadnym z kontrolowanych obiektów nie stwierdzono zaniedbań w zakresie czystości i porządku. Nie stosowano sankcji karnych w postaci mandatu.

Zmiany w infrastrukturze

W 2022 roku wpisano do ewidencji 8 nowo powstałych placówek, w tym 2 żłobki (1 publiczny i 1 niepubliczny), 4 przedszkola (3 publiczne i 1 niepubliczne), 2 zespoły szkół. Zlikwidowano 8 placówek, w tym 5 przedszkoli, 2 szkoły podstawowe i 1 niepubliczną placówkę wsparcia dziennego. Wśród wymienionych zlikwidowanych placówek, tj. 2 przedszkoli i 2 szkół podstawowych – utworzono 2 zespoły szkół.

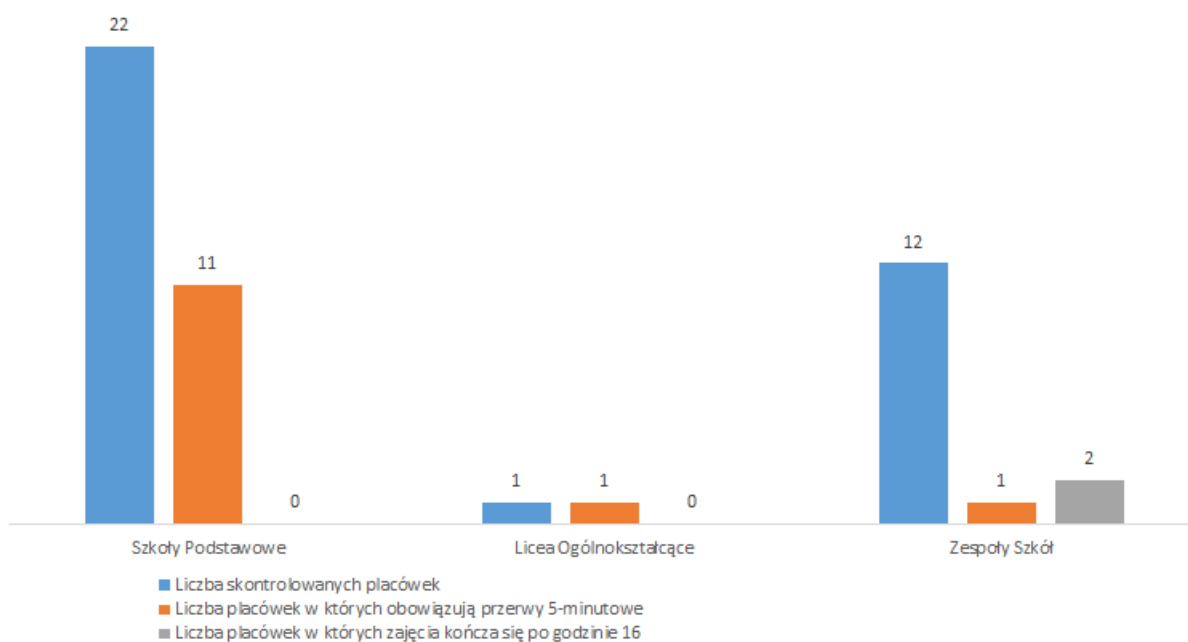
Rodzaj placówki		Liczba placówek								
		nowo oddanych w nowych obiektach	nowo otwartych w obiektach istniejących	istniejących przeniesionych do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą dydaktyczną	zlikwidowanych	po remontach generalnych	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	ze modernizowanymi obiektami sportowymi	z nowo otwartymi blokami żywienia	ze modernizowanymi blokami żywienia
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Żłobki i kluby dziecięce	01	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Przedszkola i inne formy wychowania	02	0	4	2	5	0	0	0	2	0
Szkoły podstawowe	03	0	0	1	2	0	0	0	0	1

Licea	04	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły zawodowe	05	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły specjalne	06	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespoły szkół	07	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły policealne	08	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe placówki	09	0	0	0	1	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	10	0	8	3	8	0	0	0	2	1

Organizacja zajęć w szkołach w aspekcie higieny procesu nauczania

Podczas prowadzonego nadzoru analizowano higienę procesów nauczania. Dokonano higienicznej oceny organizacji zajęć w 35 szkołach. Zwracano uwagę na równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególne dni tygodnia, zróżnicowanie zajęć w każdym dniu, godziny rozpoczynania i kończenia zajęć oraz zapewnienie czasu na odpoczynek pomiędzy lekcjami. Stwierdzono występowanie przerw 5-minutowych w 13 szkołach. Odnotowano również w 2 szkołach realizację zajęć po godzinie 16.00.

Odnotowano w 1 szkole podstawowej rozpoczynania zajęć dydaktycznych przed godziną 8.00.

W ramach kontroli higieny procesu nauczania dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci w przedszkolach i uczniów w szkołach. Stwierdzono zapewnienie umeblowania zgodnie z zasadami ergonomii.

Stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin

Skontrolowano warunki stosowania i przechowywania odczynników chemicznych w 14 szkołach, w tym w 8 szkołach podstawowych, 1 liceum ogólnokształcącym i 5 zespołach szkół. Nieprawidłowości nie stwierdzono. We wszystkich skontrolowanych szkołach osoby pracujące z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami zapoznały się z kartami charakterystyki i miały możliwość stałego korzystania z nich. W pracowniach chemicznych wywieszane były regulaminy określające zasady BHP. Uczniowie i pracownicy byli wyposażeni w środki ochrony indywidualnej oraz mieli zapewnione wszystkie wymagane środki do udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku. Nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Nie stwierdzono odczynników chemicznych przeterminowanych.

Zaopatrzenie placówek nauczania i wychowania w wodę

Na koniec roku 2022 w związku z prowadzonym nadzorem wykazano wodę warunkowo dopuszczoną w:

- wodociągu Michałowo-mangan (Zespół Szkół w Michałowie, Przedszkole Samorządowe w Michałowie, Niepubliczne Przedszkole i Niepubliczny Żłobek w Michałowie); woda również była warunkowo dopuszczona z tego samego powodu w 2021 roku,
- własnym ujęciu wody Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych im. Janusza Korczaka w Krasnem (4 placówki)– mętność mangan, żelazo, zapach, smak; woda również była warunkowo dopuszczona z tego samego powodu w 2021 roku.

Poprawa jakości wody w 2022 roku w stosunku do 2021 roku nastąpiła w wodociągu Choroszcz - który zaopatrywał między innymi 5 placówek edukacyjnych.

Badania laboratoryjne w kierunku obecności jaj pasożytów

Przeprowadzono akcję badania dzieci uczęszczających do przedszkoli w kierunku obecności jaj owsików. W akcji uczestniczyło 1 przedszkole niepubliczne z terenu Gminy Supraśl. Do laboratorium dostarczono 44 próbki pobrane od 15 dzieci. Na podstawie przeprowadzonej analizy wyników uzyskanych z laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku w żadnej z badanych próbek nie potwierdzono obecności jaj owsików.

Organizacja i sposób dożywiania uczniów w szkołach

Dożywianie uczniów prowadziły 32 skontrolowane szkoły podstawowe, w tym 22 szkoły podstawowe samodzielne i 10 szkół podstawowych w zespołach szkół. Uczniowie otrzymywali posiłki ciepłe dwudaniowe. Z ciepłych posiłków korzystało 3687 uczniów. Obiady dofinansowano 454 uczniom w 29 szkołach podstawowych. Szczegółowe informacje z uwzględnieniem typów szkół oraz realizowanych form dożywiania przedstawia tabela:

Dożywianie uczniów w szkołach

Rodzaj placówki		Liczba szkół prowadzących dożywianie	Liczba szkół wydających posiłki	Forma dożywiania	
Liczba szkół skontrolowanych	Liczba uczniów w szkołach		Liczba uczniów korzystających z dożywiania	Obiady	Posiłki dofinansowane
szkoły podstawowe samodzielne		22	liczba szkół	22	20
22	2806		liczba uczniów	1827	346

szkoły podstawowe w zespołach		10	liczba szkół	10	9
10	3218		liczba uczniów	1860	108
ogółem		32	liczba szkół	32	29
32	6024		liczba uczniów	3687	454

Z przeprowadzonej analizy wynika, że dożywianie uczniów było prowadzone w 100% skontrolowanych szkół podstawowych. Z obiadów wydawanych w szkołach skorzystało 61% uczniów uczęszczających do tych szkół. Dofinansowanie posiłków było prowadzone w 90% szkół. Posiłki dofinansowane otrzymało 12% uczniów.

Dowożenie dzieci do szkół

Dowożenie dzieci do szkół – na podstawie przeprowadzonych kontroli

Rodzaj placówki	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba uczniów dowożonych	Zapewnio na opiekę w czasie dojazdu	miejsce oczekiwania		Opieka na czas oczekiwania tak/nie	Zapewniony posiłek
				świetlica	inne pomieszczenia		
Szkoły podstawowe samodzielne	20	1525	20	17	3	tak	tak
Szkoły podstawowe w zespołach szkół	8	905	8	7	1	tak	tak
Razem	28	2430	28	24	4	28 (tak)	28 (tak)

Uczniowie na autobusy szkolne oczekiwali w świetlicach i salach lekcyjnych. We wszystkich szkołach zapewniono opiekę osoby dorosłej podczas dowożenia uczniów autobusami szkolnymi.

Warunki wycieczki zimowej i letniej dzieci i młodzieży

Sprawowano nadzór nad zimowym i letnim wycieczką dzieci i młodzieży zorganizowaną na terenie powiatu białostockiego. Skontrolowano 1 turnus zimowego wycieczki i 13 turnusów letniego wycieczki dzieci i młodzieży. Łącznie w skontrolowanych placówkach wycieczka 432 dzieci.

Podczas przeprowadzonych czynności nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanych placówkach wycieczki. Nie odnotowano również wycieczki tzw. „dzikiego”. Zarejestrowano jedną

interwencję. Przeprowadzone czynności kontrolne nie potwierdziły zasadności wniesionych w interwencji zarzutów.

Warunki w zakresie bezpieczeństwa i higieny w nowo powstających placówkach

Wydano 7 opinii sanitarnych o spełnieniu warunków w zakresie bezpieczeństwa i higieny, w tym 4 opinie dotyczyły nowo powstających placówek i 3 opinie dotyczyły rozszerzenia działalności przeznaczonej na pobyt dzieci. Wydane opinie sanitarne dotyczyły 3 żłobków, 3 przedszkoli i 1 placówki kształcenia ustawicznego. Wszystkie wydane opinie sanitarne potwierdziły zapewnienie wymagań w zakresie bezpieczeństwa i higieny oraz wymagań lokalowych i sanitarnych.

Podsumowanie

- Prowadzony stały nadzór nad szkołami i innymi placówkami oświatowo-wychowawczymi, w tym nad placówkami wypoczynku dzieci młodzieży pozwala zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pobytu oraz ogranicza potencjalne zagrożenia zdrowia dzieci i młodzieży.
- Prowadzony nadzór sanitarny oraz realizacja obowiązków wynikających z wydanych decyzji administracyjnych prowadzą do ciągłej poprawy istniejącego stanu techniczno-sanitarnego w placówkach edukacyjne na terenie powiatu białostockiego.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

W roku 2022 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał na terenie powiatu ziemskiego:

1. opinie w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko (w tym ewentualne określenie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko) przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:
  - opinie stwierdzające obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko z jednoczesnym określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko - 3
  - opinie nie stwierdzające obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko - 107
  - opinie oceniające oddziaływanie przedsięwzięć nie zaliczanych do mogących oddziaływać na środowisko z uwagi na wystąpienia urzędów miast i gmin - 30
2. opinie dot. przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko określających warunki ich realizacji
  - pozytywnie - 6
  - pozytywnie z zastrzeżeniami - 0
  - negatywnie - 1
3. opinie dot. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021r., poz. 2373 z późn.zm.).
  - pozytywnie - 20
  - pozytywnie z zastrzeżeniami - 1
  - negatywnie - 1
4. uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartej w prognozie oddziaływania na środowisko
  - pozytywnie - 3
  - pozytywnie z zastrzeżeniami - 23

-	negatywnie	- 0
5.	uzgodnienia projektów technicznych na etapie pozwolenia na budowę lub zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części,	
-	pozytywnie	- 5
-	pozytywnie z zastrzeżeniami	- 0
-	negatywnie	- 0
-	odmowa	- 0
6.	opinie w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym:	
-	pozytywnie	- 22
-	pozytywnie z zastrzeżeniami	- 23
-	negatywnie	- 0
7.	ilość kontroli w terenie	- 45
8.	przeprowadzono postępowania wyjaśniające w toku postępowania dot.:	
-	przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko	- 70
-	przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	- 17
-	uzgadniania dokumentacji projektowej	- 1

Prowadzony jest stały nadzór sanitarno-higieniczny nad projektowanymi i będącymi w realizacji obiektami, mający na celu zapewnienie optymalnych warunków sanitarno-higienicznych produkcji oraz pracy, odpoczynku i pobytu ludzi w nowobudowanych, przebudowywanych i modernizowanych obiektach budowlanych.

Podczas uzgadniania dokumentacji projektowej można wyeliminować szereg nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej, co często w zrealizowanym już zakładzie ze względów technicznych nie jest możliwe.

Ponadto należy stwierdzić, iż obiekty przekazywane do użytkowania w roku 2022, w stosunku do obiektów przekazywanych w latach ubiegłych charakteryzowały się podobnym standardem wykończenia wnętrza.

Działalność z zakresu promocji zdrowia i komunikacji społecznej

W roku 2022 działania z zakresu promocji zdrowia prowadzone na terenie powiatu białostockiego dotyczyły ograniczania transmisji wirusa SARS-COV 2, kontynuacji i realizacji przedsięwzięć na rzecz różnych aspektów zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego, promowania zdrowego stylu życia oraz kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z konfliktem zbrojnym na Ukrainie.

Działania wynikały z sytuacji epidemiologicznej, potrzeb środowiska lokalnego w zakresie chorób zakaźnych i niezakaźnych, zaleceń Ministerstwa Zdrowia, Światowej Organizacji Zdrowia oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. Były one realizowane w ramach interwencji programowych i nieprogramowych.

Profilaktyka palenia tytoniu i chorób odtytoniowych

Tematykę w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i chorób odtytoniowych w powiecie białostockim realizowano przy współpracy z Polskim Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej Oddziałem Terenowym w Białymstoku w ramach interwencji ogólnopolskich, wojewódzkich i lokalnych. Inicjatywy antytytoniowe kierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży, rodziców, kobiet w ciąży, pacjentów i ich rodzin, internautów oraz ogółu społeczeństwa.

1. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Interwencja realizowana jest od wielu lat w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Celem podejmowanych działań jest ochrona dzieci przed narażeniem na bierne wdychanie dymu tytoniowego. Przedszkolaki poznają miejsca, w których mogą zetknąć się z dymem tytoniowym oraz nabywają umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy dorośli przy nich palą. Przekazywane treści służą kształtowaniu właściwych postaw prozdrowotnych. W roku szkolnym

2021/2022 udział wzięło 299 dzieci w wieku 3 - 6 lat z 2 placówek wychowania przedszkolnego.

2. Program edukacyjny „Nie pal przy mnie, proszę”

Program stanowi drugie ogniwo programów profilaktyki tytoniowej inicjowanych cyklicznie przez Państwową Inspekcję Sanitarną i ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia

sobie w sytuacjach, w których inne osoby przy nich palą. Realizowane treści programowe pozwalają uporządkować i rozszerzyć wiedzę na temat zdrowia i zagrożeń wywoływanych przez aktywną i bierną inhalację dymu tytoniowego oraz kształtować postawę odpowiedzialności za własne zdrowie. W roku szkolnym 2021/2022 programem objęto 412 uczniów klas I-III oraz ich rodziców z 6 szkół podstawowych.

3. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej "Bieg po zdrowie"

W roku szkolnym 2021/2022 realizowaliśmy VI edycję ogólnopolskiego programu antytytoniowej edukacji zdrowotnej, który skierowany jest do uczniów klas IV szkoły podstawowej. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

Podstawą zajęć prowadzonych w ramach edukacji jest stymulowanie kreatywności i aktywności dzieci, nauka asertywności poprzez przeprowadzanie wywiadów z osobami niepalącymi, liczenie kosztów, jakie generuje palenie papierosów, tworzenie antyreklam używania papierosów lub komiksów z bohaterami programu. Program od początku cieszy się bardzo pozytywną opinią w placówkach. Koordynatorzy szkolni i realizatorzy podkreślali, że wartościowym elementem programu jest zaangażowanie rodziców i opiekunów do wspólnej pracy z uczniami przy wykonywaniu zadań domowych.

Działaniami programowymi objęto 524 odbiorców w tym 293 uczniów i rodziców z 7 szkół podstawowych.

4. Program edukacyjny "Znajdź właściwe rozwiązanie"

Kolejnym ogniwem edukacji antytytoniowej jest program „Znajdź właściwe rozwiązanie” kierowany do uczniów z klas V-VIII szkół podstawowych.

Głównym celem działań edukacyjnych jest zapobieganie paleniu tytoniu. W trakcie realizacji treści programowych wzmacniane są postawy zachęcające do niepalenia. Ukazywane jest funkcjonowanie ludzkiego organizmu i jego potrzeb oraz uświadamiane są mechanizmy nacisku grupowego wraz z uczeniem zachowań

asertywnych. W roku szkolnym 2020/2021 działaniami programowymi objęto ok. 800 odbiorców w tym 648 uczniów i rodziców z 7 szkół podstawowych.

5. Światowy Dzień bez Tytoniu

Światowy Dzień bez Tytoniu, który przypada 31 maja w 2022 roku obchodzony był pod hasłem „**Tytoń: Zagrożenie dla naszego środowiska**”. Akcja stanowi okazję do zwrócenia uwagi całego świata na powszechność nałogu palenia papierosów i jego negatywne skutki zdrowotne. Dzień ten został ustanowiony przez WHO w 1987 roku ze względu na rosnącą liczbę osób uzależnionych i pacjentów ze schorzeniami wywołanymi przez palenie papierosów - głównie nowotworami płuc, przełyku, krtani, gardła czy trzustki. Postanowienie skutecznego pozbycia się nałogu było szczególnie istotne w kontekście ówczesnej sytuacji epidemicznej. Pomimo pojawiających się różnych informacji na temat wpływu palenia tytoniu na częstość występowania i sposób przebiegu

zakażenia SARS-CoV-2, Światowa Organizacja Zdrowia była zdania, że palacze są bardziej podatni na zachorowanie. Walka z nałogiem palenia tytoniu oraz motywowanie młodych ludzi do pozostania pokoleniem wolnym od tytoniu stały się istotnym działaniem w kontekście panującej pandemii

SARS-CoV-2. Jak podkreślają naukowcy osoby palące papierosy oraz używające papierosów elektronicznych i innych nowatorskich wyrobów tytoniowych znacznie ciężiej przechodzą infekcję wywołaną wirusem SARS-CoV-2, a także częściej kończy się ona zgonem. Na terenie powiatu białostockiego działaniami informacyjno-edukacyjnymi w tym działaniami podejmowanymi w mediach lokalnych i społecznościowych zachęcającymi do zerwania z nałogiem palenia tytoniu objęto ok 46 tys. osób.

6. Światowy Dzień Rzucania Palenia

Światowy Dzień Rzucania Palenia obchodzony jest corocznie w trzeci czwartek listopada. Pomysłodawcą akcji był amerykański dziennikarz Lynn Smith, który w 1974 roku zaapelował do czytelników swojej gazety, aby przez jeden dzień nie palili papierosów. W efekcie, aż 150 tysięcy ludzi spróbowało przez jedną dobę wytrzymać bez palenia.

Do zerwania z nałogiem motywowali palaczy także pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zwracając szczególną uwagę na kwestię zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem tytoniu i papierosów elektronicznych.

Świadomość zdrowotną społeczeństwa podnoszono poprzez kierowanie informacji profilaktycznych do uczniów, pacjentów, poprzez organizację konkursów wiedzy w lokalnych mediach i na fanpage PSSE Białystok oraz partnerów; zamieszczanie informacji na stronach internetowych a także w mediach społecznościowych. Łącznie działaniami objęto ok. 29 tys. osób.

Profilaktyka chorób zakaźnych

W XXI wieku choroby zakaźne nadal stanowią zagrożenie dla ludzi. Przykładem tego jest epidemia zakażeń koronawirusem, która rozpoczęła się w Polsce w marcu 2020 roku. Działania prozdrowotne prowadzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie chorób zakaźnych w tym SARS-CoV-2 miały na celu zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat ich etiologii oraz sposobów zapobiegania rozprzestrzenianiu się ich.

Profilaktyka zakażeń koronawirusem. Kampania #SzczepimySię oraz promocja szczepień ochronnych przeciw COVID-19

W ramach swoich zadań Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku podejmowała liczne inicjatywy w środowisku lokalnym, służące zapoznaniu społeczeństwa

z korzyściami płynącymi z tej formy profilaktyki chorób. Celem podejmowanych działań było dotarcie do jak największej liczby mieszkańców naszego terenu tak, aby każdy mógł otrzymać rzetelną i jasną informację na temat szczepionki. Wpisywały się one w ramy zainicjowanej przez Ministerstwo Zdrowia kampanii informacyjnej

#SzczepimySię. Do poddania się szczepieniom zachęcano podczas imprez w środowisku lokalnym, emitując spoty edukacyjne i publikując informacje na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych. W trakcie podejmowanych inicjatyw środowiskowych prowadzono rozdawnictwo materiałów informacyjnych i gadżetów z logo kampanii. Działaniami w zakresie profilaktyki zakażeń koronawirusem oraz promocji szczepień przeciw COVID-19 objęto 1 715 mieszkańców powiatu białostockiego.

Program „Profilaktyka zakażeń HIV/AIDS”

HIV/AIDS to światowy problem i mimo wielu starań edukatorów, poziom wiedzy na temat HIV/AIDS jest wciąż niewystarczający, co skutkuje stałym wzrostem zakażeń wirusem HIV zarówno w Polsce jak też na świecie.

Według danych NIZP od wdrożenia badań w 1985 r. do 30 listopada 2022 r. stwierdzono zakażenie HIV u 29 676 obywateli Polski i u osób innego obywatelstwa przebywających na terenie Polski. Ogółem odnotowano 3 979 zachorowań na AIDS; 1 465 chorych zmarło.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku prowadzi działalność profilaktyczno-edukacyjną kierowaną do różnych grup odbiorców w oparciu o Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS i harmonogram jego realizacji opracowany na lata 2022-2026.

Program opracowywany został przez Krajowe Centrum ds. AIDS – agendę Ministra Zdrowia, które określa politykę państwa w obszarze zapobiegania i zwalczania HIV/AIDS.

Celem działań podejmowanych przez PSSE Białystok było podniesienie poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa, zmniejszenie poziomu zachowań ryzykownych poprzez zmianę postaw i zachowań zdrowotnych ludzi młodych oraz promowanie bezpłatnych i anonimowych testów w kierunku zakażenia wirusem HIV.

Temat profilaktyki zakażeń HIV szczególnie akcentowany jest w maju, kiedy obchodzony jest Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS oraz w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS, który przypada każdego roku 1 grudnia.

Cyklicznym działaniem kierowanym do młodzieży była organizacja etapu powiatowego Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS dla uczniów szkół ponadpodstawowych, a także organizacja konkursów wiedzy w lokalnych mediach oraz na fanpage PSSE Białystok i partnerów. Oferta Olimpiady została skierowana do szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu białostockiego, niestety do udziału nie zgłosiła się żadna ze szkół. Na bieżąco zamieszczane były informacje na stronach internetowych i w mediach społecznościowych.

Działaniami edukacyjnymi w zakresie profilaktyki HIV/AIDS objęliśmy blisko 14 630 osób.

Profilaktyka grypy sezonowej oraz powikłań pogrypowych

Sezon jesienno - zimowy to wzmożony okres zachorowań na grypę, czyli ostre wirusowe zakażenie górnych dróg oddechowych, wywoływane przez wirusy grypy. Przyczyną corocznych, sezonowych wzrostów zachorowań na grypę są wirusy grypy typu A i B. Grypa przenosi się z osoby na osobę drogą kropelkową podczas kichania, kaszlu lub w wyniku bezpośredniego kontaktu ze świeżą wydzieliną z dróg oddechowych zakażonych osób.

Celem inicjatyw podejmowanych przez Inspekcję Sanitarną było zmniejszenie liczby zachorowań na gripę sezonową, poprzez podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zasad higieny osobistej i propagowanie szczepień ochronnych.

Tematyka profilaktyki zachorowań na gripę oraz zasady postępowania w przypadku zachorowania propagowana była podczas zajęć edukacyjnych w placówkach wypoczynku zimowego i imprez w środowisku lokalnym, oraz poprzez publikację informacji w tym promowanie kampanii #Gotowi na sezon w mediach społecznościowych. W trakcie podejmowanych działań prowadzono rozdawnictwo materiałów informacyjnych. Powyższymi działaniami objęto ponad 268 osób.

Promocja szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne to najskuteczniejszy i najbardziej efektywny sposób zapobiegania wielu chorobom zakaźnym. Dzięki powszechnemu wdrożeniu szczepień udało się wyeliminować groźnego wirusa ospy prawdziwej i zredukować do minimum zapadalność na liczne choroby zakaźne. Powszechne szczepienia dzieci i młodzieży w Polsce doprowadziły do znacznego ograniczenia ryzyka

zachorowania i powikłań w przebiegu m.in. błonicy, poliomyelitis, krztuśca, odry oraz wirusowego zapalenia wątroby typu B.

Upowszechnianie wiedzy o znaczeniu szczepień ochronnych oraz uświadamianie społeczeństwa, w jak wielu aspektach życia codziennego szczepienia chronią nasze zdrowie odbywało się między innymi w ramach

obchodów Europejskiego Tygodnia Szczepień. Działaniami informacyjnymi w tym zakresie objęto 225 odbiorców, pozostali ujęci są przy poszczególnych chorobach zakaźnych.

Program profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby „Podstępne WZW”

We współpracy z Fundacją „Gwiazda Nadziei” z Katowic realizowaliśmy program edukacyjny „Podstępne WZW”. Głównym celem programu jest upowszechnianie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C wśród młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie.

Program wpisuje się w treści nauczania przedmiotów wychowania do życia w rodzinie, wychowania fizycznego i biologii. Pobudza do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych i kształtuje postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych. W realizacji programu w roku szkolnym 2021/2022 wzięło udział 225 uczniów z 4 szkół podstawowych i ponadpodstawowych w powiecie białostockim. W opinii realizatorów szkolnych programu bardzo pomocne okazały się ciekawe materiały edukacyjne opracowane do realizacji nowej dla uczniów tematyki.

Profilaktyka chorób odkleszczowych

Choroby odkleszczowe to grupa chorób rozwijających się w wyniku ukąszenia przez kleszcza – nosiciela niebezpiecznych patogenów wywołujących choroby takie jak borelioza czy kleszczowe zapalenie mózgu.

Województwo podlaskie jest terenem endemicznym chorób przenoszonych przez kleszcze, czyli ma wyższy od ogólnopolskiego wskaźnik zapadalności na te choroby.

W związku z tym Inspekcja Sanitarna prowadziła edukację w zakresie profilaktyki chorób wywoływanych przez kleszcze oraz promowanie skutecznych metod profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu (szczepienia profilaktyczne) i boreliozy (stosowanie repelentów, odpowiedniego ubioru). Działania podejmowane były poprzez strony internetowe, portal społecznościowy oraz podczas zajęć edukacyjnych prowadzonych w placówkach wypoczynku letniego i akcji środowiskowych. Powyższymi działaniami objęto ok 210 osób.

Program profilaktyki czerniaka „Znamię! Znam je?”

Świadomość w zakresie profilaktyki i czynników ryzyka czerniaka rośnie, jednak nadal stanowi on istotny problem społeczny. Według danych Krajowego Rejestru Nowotworów, czerniaki stanowią główną przyczynę zgonów z powodu nowotworów złośliwych skóry. W Polsce onkolodzy rokrocznie

odnotowują około 2 500 – 3 000 przypadków zachorowań na czerniaki, przy czym aż 40% chorych umiera z powodu jego późnego wykrycia. Wcześniej wykryty czerniak w 90% przypadków może być całkowicie wyleczony.

Działania edukacyjne odgrywają znaczącą rolę w zakresie profilaktyki czerniaka, biorąc pod uwagę fakt, że coraz częściej notuje się przypadki zachorowań na czerniaka u młodych ludzi. Przyczyną tego jest zmiana stylu życia i moda na opaloną skórę. Czerniak skóry we wczesnym stadium jest bardzo łatwy do wyleczenia, dlatego tak ważna jest wiedza młodzieży w tym zakresie. W ramach współpracy z Fundacją „Gwiazda Nadziei” z Katowic, Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Białymstoku realizowała program edukacyjny „Znamię! Znam je?”. Głównym celem interwencji jest upowszechnianie wśród młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Program wpisuje się w treści nauczania przedmiotów wychowania do życia w rodzinie, wychowania fizycznego i biologii. Metodyka realizacji programu opiera się na organizacji szkolenia dla realizatorów programu, przeprowadzeniu zajęć edukacyjnych z młodzieżą oraz ewaluacji. W roku szkolnym 2021/2022 program realizowany był wśród 287 uczniów z 3 placówek z terenu powiatu białostockiego. Z informacji uzyskanych ze szkół wynika, że uczniowie wykazali duże zainteresowanie tematyką programu. Wiele osób po raz pierwszy dowiedziało się o tak dużej zapadalności na czerniaka w Polsce. Młodzież uświadomiła sobie również jaki wpływ na zdrowie ma intensywne opalanie naturalne jak i sztuczne w solarium.

Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

W roku szkolnym 2021/2022 realizowana była kolejna edycja programu pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, którego celem jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Program

skierowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat i ich rodziców. Okres przedszkolny jest niezmiernie ważnym etapem kształtowania się postaw determinujących aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Dlatego też istotne jest edukowanie dzieci w zakresie prawidłowego żywienia już od najmłodszych lat.

Utrwalone wówczas przyzwyczajenia zdrowotne i nawyki decydują o późniejszym stylu życia. Dodatkowo z badań wynika także, że żywność ekologiczna może mieć związek ze zdrowszym stylem życia. Konsumenci ekologiczni częściej dbają o dietę i aktywność fizyczną oraz cechuje ich istotnie mniejsze prawdopodobieństwo nadwagi i otyłości.

Zajęcia w programie „Skąd się biorą produkty ekologiczne” realizowane były poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji i filmu animowanego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanych scenariuszy zajęć dla nauczycieli. Dzieci uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych, podczas których uczyły się jak uprawiane są produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. Realizacją programu objęto 281 dzieci i ich rodziców z 3 przedszkoli.

Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood

Działanie zostało zainicjowane przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), a jego celem było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Kampania skierowana była głównie (lecz nie jedynie) do obywateli UE w wieku 25–45 lat ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców- osób, które wywierają decydujący wpływ na postawy zdrowotne swoich dzieci.

W ramach podjętych inicjatyw działaniami promocyjnymi i informacyjno-edukacyjnymi na terenie miasta Białegostoku objętych zostało 323 osób. Odbyły się spotkania tematyczne z rodzicami dzieci w wieku żłobkowym i szkolenia personelu medycznego. Opracowano i przesłano pisma intencyjne

do różnych instytucji z terenu miasta Białegostoku oraz publikowano informacje w mediach społecznościowych. Materiały i plakaty kampanijne upowszechniane były podczas imprez w środowisku lokalnym.

Promocja bezpiecznych zachowań zdrowotnych

„Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa” i „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa” to cykliczne przedsięwzięcia o charakterze profilaktyczno - edukacyjnym, podejmowane w okresie ferii zimowych i wakacji letnich. Skierowane są do dzieci i młodzieży przebywających w placówkach wypoczynku zimowego i letniego.

Działania w ramach powyższych akcji, realizowane przez PSSE w Białymstoku obejmowały spotkania edukacyjne dostosowane do wieku odbiorców. Dzieci uczyły się poprzez gry i zabawy, konkursy wiedzy o zdrowiu czy rozwiązywanie quizów. Starsza młodzież uczestniczyła w zajęciach edukacyjnych i otrzymywała materiały informacyjne na temat zdrowego stylu życia. Podczas spotkań poruszane były następujące tematy: profilaktyka chorób zakaźnych, w tym zakażeń SARS-CoV-2, profilaktyka uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem tytoniu, zasady bezpiecznego wypoczynku, racjonalne odżywianie, aktywność fizyczna, bezpieczne korzystanie z Internetu. Bezpośrednimi działaniami edukacyjnymi w 2022 roku objęliśmy 1951 dzieci korzystających z wypoczynku letniego i zimowego.

Światowy Dzień Zdrowia

Corocznie od 1950 roku 7 kwietnia obchodzony jest Światowy Dzień Zdrowia, ustanowiony przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Głównym celem obchodów jest zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne występujące na całym świecie. W 2022 roku hasłem przewodnim było „**Nasza planeta, nasze zdrowie**”.

Z uwagi na sytuację epidemiczną Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku włączyła się w obchody tego święta głównie poprzez publikację informacji w mediach społecznościowych i na stronach internetowych PSSE i partnerów. Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie tematyki Światowego Dnia Zdrowia skierowano do ok. 80 odbiorców.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Kampania Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach ma na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa jak poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego stanowi zjawisko narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka.

Prowadzone przez PSSE w Białymstoku działania informacyjne miały na celu zwiększenie świadomości ogółu społeczeństwa, jak też pracowników ochrony zdrowia na temat tego, czym jest oporność na antybiotyki oraz przekazywania informacji o jej konsekwencjach. Odnotowano 97 bezpośrednich odbiorców.

Działania informacyjno-edukacyjne podejmowane w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie

W ramach zadań PSSE w Białymstoku podejmowała działania edukacyjno-informacyjne kierowane do różnych grup odbiorców ze szczególnym uwzględnieniem osób przybywających z Ukrainy. Dystrybuowano wytyczne, materiały i pomoce edukacyjne do bezpośredniego wykorzystania w pracy ze środowiskiem uchodźców (urzędy miast i gmin, podmioty lecznicze, placówki oświatowo-wychowawcze, ośrodki dla uchodźców). Materiały publikowane były również na stronach internetowych i w mediach społecznościowych PSSE. Zorganizowano imprezę profilaktyczną z punktem edukacyjno-informacyjnym dla uchodźców w Hotelu Knieja w Supraślu. Podczas lokalnych imprez i eventów w punktach edukacyjno-informacyjnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzone były dwujęzyczne konkursy wiedzy o zdrowiu i rozdawnictwo materiałów edukacyjnych. Działaniami edukacyjnymi objęto 357 odbiorców bezpośrednich.

Spotkania edukacyjne w ramach Eko Akademii

Podczas III edycji spotkań Eko Akademii promującej cykliczne bezpłatne spotkania ze specjalistami z dziedziny zdrowia Państwowa Inspekcja Sanitarna organizowała swoje stoisko edukacyjno-informacyjne. Prowadzono edukację wśród osób dorosłych oraz dzieci w zakresie profilaktyki chorób i zdrowego stylu życia z wykorzystaniem ankiet konkursowych, udzielano instruktaży.

W konkursach poruszane były takie zagadnienia jak: higiena osobista, profilaktyka KZM, zatrucia grzybami, bezpieczeństwo, zapobieganie chorobom zakaźnym, nowotworowym oraz profilaktyka uzależnień i otyłości. Przy stoisku znajdowały się również ulotki związane z ww. tematami. W akcji wzięło udział 311 odbiorców

Profilaktyka zatruc grzybami

Według Światowej Organizacji Zdrowia co roku 2% populacji szuka pomocy medycznej z powodu zatrucia grzybami. Nieznajomość zebranych w lesie, a następnie zjadanych grzybów jest najczęstszą przyczyną zatrucia organizmu, a nawet śmierci. Zbierane w lesie grzyby trujące mogą być ładząco podobne do grzybów jadalnych.

Tematyka zatruc grzybami propagowana była przez PSSE Białystok w mediach społecznościowych oraz w punktach informacyjno-edukacyjnych w trakcie imprez środowiskowych i eventów. Odnotowano 1 414 odbiorców.

Działania informacyjno-edukacyjne podejmowane podczas imprez środowiskowych, eventów oraz na stronie internetowej i w mediach społecznościowych

Każda forma współpracy ze środowiskiem lokalnym może służyć profilaktyce, promowaniu zdrowia i ukazywaniu walorów zdrowego stylu życia. Istnieje zatem potrzeba podejmowania

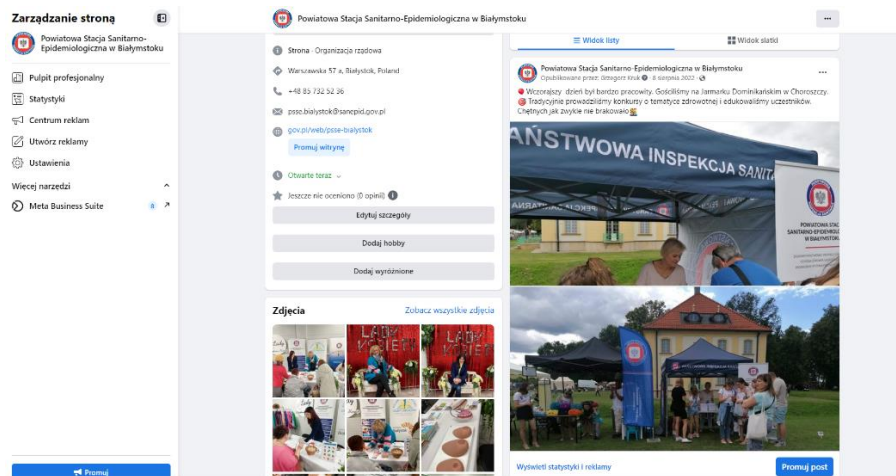
wspólnych działań edukacyjno – informacyjnych w środowisku lokalnym, jak też udziału Państwowej Inspekcji Sanitarnej w imprezach organizowanych przez współpracujące placówki.

Uczestnictwo pracowników w działaniach podejmowanych w środowisku zwiększa rangę

wydarzenia, jest pozytywnie odbierane przez społeczeństwo, wzmacnia oddziaływania prozdrowotne, wnosi wsparcie specjalistyczne z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Dlatego pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku z własnej inicjatywy lub na prośbę placówek w miarę możliwości uczestniczą w festynach, imprezach i akcjach środowiskowych.

Oprócz działań planowanych i inicjowanych przez Sekcję Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej często istnieje pilna potrzeba docierania z informacjami do społeczeństwa które wynikają np. z sytuacji epidemiologicznej, badań, opracowań prowadzonych przez inne podmioty lub informacji

ważnych ze względu na różne aspekty zdrowia społeczeństwa a wcześniej nie planowanych. Taka forma jest jednym ze sposobów wspierania merytorycznego i metodycznego działań podejmowanych przez różne podmioty na rzecz zdrowia w środowisku lokalnym.

W roku 2022 odnotowano 5788 uczestników korzystających z naszych działań podejmowanych w środowisku lokalnym i w mediach społecznościowych (podana liczba dotyczy działań, które nie zostały ujęte w przedstawionych wyżej zagadnieniach).

*Zdjęcia i grafika wykorzystana w materiale pochodzi z własnych zasobów, materiałów realizatorskich bądź bezpłatnych obrazów ze strony pixabay.com.pl